

20 октобар

НЕДЕЉНИ ЛИСТ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

БРОЈ 120 ГОД. IV

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПЕТКА

БЕОГРАД, 14 МАРТА 1947

ВЛАЈКОВИЋЕВА 8, ТЕЛ 23-003 и 20-443

Др Благоје Нешић, секретар Извршног одбора Народног фронта Србије

Пред Конгрес Народного фронта Србије

Према одлуци Извршног одбора Народного фронта Србије 16 и 17 марта ове године одржаће се у Београду Конгрес Народного фронта Србије. Рад Конгреса имаће велики значај за наш народ. На њему ће се, поред избора новог јединственог фронтског руководства за читаву територију Србије, са Војводином и Косовом и Метохијом, — донети и низ одлука у вези са будућим радом Народного фронта кога треба још јаче преоријентисати на привредна питања.

У условима народноослободилачке борбе, као и непосредно после ослобођења, у периоду обнове и изградње земље, поред Јединственог одбора Народного фронта Србије, постојали су и главни одбори Народного фронта Војводине и Косова и Метохије. Таква организациони однос наше политичке организације био је условљен борбом у току народноослободилачког рата, која се у разним крајевима наше земље одвијала под специфичним условима, а и начином рада у периоду обнове и изградње земље који је такође имао специфичан карактер за поједине наше крајеве.

Остварени резултати у двогодишњим напорима на обнови и изградњи омогућили су планско привређивање у нашој земљи које треба и мора да буде јединствено за читаве територије појединих народних република. А јединство у планском привређивању изискује и јединство у политичком руковођењу, јер оно треба да изврши мобилизацију маса на конкретним задацима из оквира државног привредног плана. Једно јединство условљено је другим. Зато је данас потребно да се измене организациони облици фронтског руководства; да се изабере јединствено политичко руководство за целу територију Србије, а то треба да нам донесе Конгрес Народного фронта.

У свом досадашњем раду Фронт се углавном бавио, како се то обично каже „политичким“ питањима. Па и кроз тај и такав рад, добровољним радом својих чланова, Народни фронт је остварио огромна дела у нашој земљи. Не само у већим и мањим градовима, већ и у најзабаченијим селима, он је мобилисао масе на добровољном раду на обнови и изградњи земље, развијао њихову политичку свест, спремајући их за извршење нових задатака, културно их уздизао и отварао им перспективе бољег живота у срећнијој будућности. Таквим радом пошумљене су многе гоlette у свим крајевима наше земље; у Недељи путева Фронт је мобилисао неколико стотина хиљада људи на уређењу путева и чишћењу канала поред путева; исушене су многе мочваре, начињени пропусци, изграђени и обновљени мостови, подигнуте многе школе и физкултурни терени, у градовима рашчишћаване рушевине, уређивани травњаци и паркови, а у свим крајевима спроведено је неколико крупних сабирних акција. Све је то дало огроман материјални допринос нашој земљи.

Међутим, тек је минула изборна кампања открила праву снагу фронтских маса. Она нам је показала чиме су све те масе наоружане за остварење своје срећније будућности. Велика живост, масовно учешће на предизборним конференцијама и изборима, велики прилив нових чланова у фронтске организације; правилан критеријум за изборе људи у руководеће органе Фронта и

делегате за Конгрес; активно учествовање у раду конференција Фронта; дискусија по поднетим извештајима, давање нових личних и колективних обавеза, — све је то доказало да се политичка свест маса знатно уздигла и да је Фронт у стању не само да дела на политичком пољу ради мобилизације маса за извршење задатака из оквира државног привредног плана, већ да је способен и да сам ствара; да поред државног привредног плана може да постави и свој план. У оквиру тога плана би Народни фронт, не заостављајући ни политичка, ни културно-просветна, ни друга питања, — извршивши пуну преоријентацију рада, посветио највећу пажњу привредним проблемима.

Не само изборна кампања, не само нов велики прилив чланова у Фронт, већ и конкретне обавезе које су поједини фронтски и фронтске организације преузимале у току ове кампање, јасно нам потврђују да се фронтска организација активизирала и да се кроз такав рад организационо учвршћује. Поједине месне, среске и окружне фронтске организације, правилно схватајући основни задатак народно-фронтских организација данас, посвећујући највећу пажњу привредним проблемима, извршиле су нагла преоријентацију свога рада кроз преузимање обавеза у оквиру свог фронтског плана рада. У многим селима на фронтским конференцијама, народ је узео на себе да изврши низ, на изглед ситних а уствари крупних, задатака, који су од огромног значаја за даљу напредак наше земље. Преузимане су обавезе за унапређење вођаства, пчеларства, за пошумљавање гоlette, за заједничко обрађивање имања, за изградњу купатила, амбуланата, јавних чесама, бунара, паркова, ограда, вртова, летовалишта за децу, физкултурних игралишта, за регулсање мањих потока, изградњу мањих мостова, путева за боље везе села са селом, поправке прилаза њивама, за уређење дворшта, школе, децијих вртова, за стварање читалица, растурање штампе итд.

Треба напоменути да ове обавезе не обухватају ствари из државног привредног плана, већ су то, углавном планови

и нове обавезе које ће Народни фронт преко својих организација, добровољном радном снагом чланова Народного фронта, извршити — поред активног учешћа на помагању за остварење државног привредног плана.

Сви ови планови сеоских, среских, окружних фронтских организација, као и организација свих осталих већих и мањих градова, послужиле Извршном одбору Народного фронта Србије да пред Конгрес изнесе нове задатке Народного фронта за читаву територију Србије, а ти задаци треба да обухвате сву делатност Фронта. То је други крупан задатак који стоји пред Кон-

гресом Народного фронта Србије.

Према томе, пред Конгресом леже велики и одговорни задаци. Он треба да изврши још јачу преоријентацију рада Народного фронта у правцу спровођења у живот државног привредног плана и извршења задатака које треба на Конгресу да прими. Та преоријентација у раду даће Народном фронту нови импулс, нову снагу, и он ће, још са већим полетом, још са већим поуздањем, кренути на извршење оних великих задатака које је пред наше народе поставио друг Тито у овој години.

Значај Изборног закона за народне одборе

Народна скупштина НР Србије, на своме последњем заседању, донела је изборни закон по коме ће се вршити избор за народне одборе: месне, среске и окружне (градске), као и обласне на Косову и Метохији и скупштина за Војводину. У низу закона, донетих после ослобођења, овај је закон један од врло значајних. То је закон по коме ће се вршити први редовни, општи избори за народне одборе у нашој Републици. Овај Закон треба до краја да проведе у дело, да оствари велике тековине наше ослободилачке борбе: демократску народну власт, Савезни устав и Устав наше Народне Републике поставили су ова начела народне борбе као основне законе. Овај пак закон треба да доследно и до краја омогући нашим народним масама да редовно и слободно бирају своје народне власти у селу, у срезу, округу, граду, области и покрајини. Овај закон остварује онако уређење за које је наш народ 1941 године пошао у борбу. По овом закону ће бити изабрани први редовно бирали народни одбори. Он обезбеђује учешће народа у својој власти, он ће да обезбеди да по њему изабране народне власти буду у правом смислу народне власти.

Овај закон осигурава тако широко учешће народа у бирању својих месних, среских, окружних, обласних, покрајин-

ских и градских народних одбора, како ниједна земља на свету, осим СССР-а, не даје својим грађанима.

Да видимо шта цифре о томе говоре.

У старој Југославији, на пример, на изборима 1938 године у Београду са Земуну и Панчевом од 380.000 становника гласало је свега 51.754 грађана, што чини једва 13,61% грађана Београда.

Данас је пак код нас дошло до пуног изражаја демократско начело: да народ сам собом управља. То се потврђује следећим цифрама:

Ако пођемо од приближног броја становника Београда са Земуну, који се на основу издатих карата за снабдевање, Централне пријавнице и других података може као највероватнији претпоставити, — од 330.000 становника, а знамо да је на новембарским изборима гласало 251.310 грађана, онда произилази да 76,15% грађана Београда учествује у бирању својих народних власти.

Дакле, док је у старој Југославији у Београду свега 13,61% грађана одлучивало судбином свога града, дотле данас, у нашој демократској држави, 76,15% грађана Београда учествује у његовом управљању.

Ако у овој анализи цифара идемо још даље, добићемо до још интересантнијих података. На пример, од 51.754 бирача на изборима 1938 године у Бео-

граду, за владину тадању странку — ЈРЗ, под познатим условима терора и претњи, гласало је свега 39.683 гласача, из чега произилази да је тадању власт, чак и под терором подржавало свега 10,44%, док је за нашу данашњу народну власт на новембарским изборима гласало 76,15% од свих грађана, или 96,94% од укупног броја уписаних бирача (укупно има 259.237 а гласало је 251.310).

Ето, тако изгледа у цифрама наша данашња народна власт, према власти у старој Југославији. Ове велике тековине извојевао је сам народ и он ће и да их чува. Овај Закон о изборима народних одбора јесте једно од средстава да народ сам бира своје власти од врха до дна, да осигура своје право контроле свих власти и да остане извор и утока власти.

У светлости демократских начела, која овај изборни закон спроводи у живот, биће интересантно задржати се на неким његовим конкретним одредбама, које ова начела оживотворују.

Члан 7. Закона даје право бирачима да могу „опозвати цело народни одбор или поједине одборника... и пре истека њихових мандата“. Ова законска одредаба одређује и рокове у којима се морају извршити нови избори за бирање нових одборника, односно одбора, на место опозваних. Иначе, мандат одборника траје 2 године код месних народних одбора, а 3 године код виших. Тако широко право бирача не даје ни један изборни закон капиталистичких земаља. Најшира слобода је загарантована у погледу кандидовања и бирања. По члану 12 могу гласати и бити бирали сви грађани ФНРЈ, уписани у бирачке спискове, што практички значи да у Београду преко 76% грађана могу бити бирали и могу бирати.

Одредбе члана 13 и 14 обезбеђују слободу гласања бирачима. Кроз изборне јединице и изборне комисије, (чл. 15 до 32), Закон прописује изборну технику избора, која има за циљ да обезбеди сва она права дата законом бирачима.

Закон даје, даље, најширу слободу истицања кандидатских листа за народне одборе. Политичке странке, народне организације и сами бирачи могу излазити са кандидатским листама. Доста је 10 предлагача за сваког кандидата на листи за месни одбор, односно 30 предлагача за срески односно рејонски одбор, односно 40 за градски одбор Београда па да кандидатска листа буде постављена (чл. 33 до 41).

Изборне резултате утврђују среске, односно рејонске и градске изборне комисије, (чл. 68) како за изборе месних, та-

ко и среских, окружних, градских и обласних одборника, односно покрајинских посланика. Изборне резултате комисија објављује на огласној табли свог народног одбора (чл. 76), а укупан резултат избора објављује се у „Службеном гласнику НР Србије“ (чл. 79).

Жалбе противу изборне исправности и неправилних одлука изборних комисија, може сваки заинтересовани бирач, односно политичка и народна организација изјавити вишој изборној комисији (чл. 77 до 78).

У циљу шире приступачности контроле бирача над изборним органима и њиховим радњама, Закон је ослободио такса све исправе, предлоге, жалбе и друге поднеске који се подносе у вези са изборима. Новонабрани народни одбори састају се на прву седницу најдаље за месец дана од дана избора. Седницу отвара најстарији по годинама одборник (чл. 81).

Најзад, изборни закон у својим чл. 86 до 90 прописује казнене санкције за повреду против закона.

Све ово што је изложено није ново у нашој стварности. Народни одбори постоје од ослобођења, постојали су и после ослобођења на територији раније ослобођеној. Народни одбори су постављени баш на овим начелима која су изложена. Па шта је онда ново?

Ми знамо, да је после ослобођења прва брига морала бити посвећена изградњи основних установа државног апарата и постављању основа правних система нове државе. И приступило се, одмах после ослобођења целе земље, изборима за Уставотворну Скупштину ФНРЈ и доношењу Савезног устава и савезних закона. После тога се прешло на правну изградњу народних република, а сада на народне одборе. Међутим, живот је тражио и организовање основних ћелија државе — места, срезова и округа. Због тога се морало приступити стварању народних одбора привременог карактера, бирањих не по истом поступку и у исто време.

Сада пак, овај Закон о изборима народних одбора поставља народне одборе као органе народне власти редовно бирање, на општим изборима, на основу једног закона, и у њему одређеног поступка. Једном речју, народни одбори се постављају на јединствену стабилну правну основу у целој земљи, они постају јединствени систем народне власти. У томе је политички и правни значај Закона о изборима народних одбора наше Народне Републике.

Нико ПЕТРОВИЋ,
претседник
Извршног народног одбора

Атлантска повеља у пракси

— Узми је, Саме! То ти је дабалук! Читаву земљу ти продајем за 300 милиона долара!

НАРОД СЛОВЕНАЧКЕ КОРУШКЕ ОМЕКЉЕ ПРАВЕДНО РЕШЕЊЕ

Отпочела је конференција у Москви

У Москви је 10 марта отпочела конференција министара спољних послова Совјетског Савеза, Америке, Билгеске и Француске. На дневном реду конференције је питање мировног уговора са Немачком, као и расправљање о свим оним проблемима који су уско повезани са припремом мировног уговора и дефинитивним регулисањем послератног положаја ове бивше агресорске силе. Разумљива је сада најважна коју читава светска јавност поклања овој конференцији.

Први дани овог историског заседања протекли су у расправљању о демилитаризацији и пуној ликвидацији војно-индустриског потенцијала Немачке и свим оним условима и обавезама које су, у вези с тим, примиле на себе савезничке земље на Криму и у Потсдаму. Одлуке Кримске и Потсдамске конференције, које су познате нашој јавности, и у чијим основама лежи идеја о стварању таквог мировног уговора са Немачком који би онемогућио њено поновно васкрсавање као милитаристичке силе, издржале су, у току пређеног периода од капитулације немачких оружаних снага до данас, озбиљну и несвану пробу.

Резултати спровођења у делу ових одлука у различитим окупационим зонама су такође познати. Снажњом и необоривом аргументацијом министар спољних послова Совјетског Савеза, Молотов, већ на првој седници на дан 10 марта, поново је подвукао разлику која у овоме погледу постоји у совјетској и у западним окупационим зонама Немачке. Супротно ономе што је досад урађено у совјетској зони у смислу доследног спровођења примљених обавеза и задатака на пољу демилитаризације и демократизације, у западним зонама овај проблем тако рећи није ни додирнут. Напротив, као што је познато из извештаја штампе западних земаља и изјава и разних говора појединих истакнутих западних политичара, практично спровођење потсдамских одлука у погледу демилитаризације и уништења војно-индустриског потенцијала Немачке на Западу свело се на ништа.

„У западним зонама — рекао је Молотов — Контролни савет је предвидео да се ликвидира 1554 фабрике које улазе у војни потенцијал Немачке, а уређаји су уствари демонтирани само у три војне фабрике, док је у исто време у совјетској зони демонтирано 676 војних и других предузећа забрањене индустрије.“ Прсти англо-америчких монополиста, који се свим силама труде да спасу своје немачке ортаке и да учврсте свој доминантан положај у немачкој индустрији и привреди, осећају се на свим подручјима економске, политичке и друштвене делатности у западним зонама. Недавно спајање америчке и енглеске зоне, супротно лажним изјавама да је предузето у духу познате одлуке о претирању Немачке као једне јединствене економске целине, дежи, исто тако, на линији интереса и тежњи англо-америчког капитала и свих реакционарних кругова Запада да сачувају своје предратне и створа нове позиције у немачкој привреди.

Нашу земљу рад Савета ми-

нистара спољних послова у Москви и те како интересује. Ми се и на овој конференцији појављујемо као земља - првоборац која има шта и у име чега да тражи. Поред оног интереса који је општи, заједнички за све савезничке, слободолубиве и демократске народе, а који се укратко састоји у тежњи да се изврши пуна ликвидација немачких агресивних снага и омогући немачкој нацији да се у будућности не појави да дефинитивно крену путем демократског развоја, ми истичемо и извесне своје посебне, властите интересе и тражимо њихово пуно и праведно задовољење.

Из читавог низа питања и проблема који се тичу непосредно наше земље истаћи ћемо овог пута само два. То су: питање наших репарационих потраживања и питање Словеначке Корушке и пограничних делова Штајерске.

Што се тиче репарација, супротно одлукама Берлинске конференције, које су предвиђале наплаћивање нашег репарационог дела из западних зона Немачке, ни до дана данашњег наша земља од западних савезника није добила ништа. У своме последњем експозеу о спољној политици, одржаном у Доњем Дому пред полазак за Москву, Бевин је нашао и неколико речи разумевања за репарациона потраживања Југославије, за коју је рекао да спада у земље које су ратом највише разорене и да није никакво чудо што тако упорно тражи репарације. Међутим, од лепих речи и обећања до дела претстоји огроман јаз. Досадашња пракса је иша потпуно у раскорак са одлукама у Потсдаму и требало би је ликвидирати у интересу правде и испуњења задатака.

Питање Словеначке Корушке и пограничних делова Штајерске такође је за нас од битног интереса. Последња тачка, о којој ће Савет министара у Москви да расправља, јесте регулисање будућег положаја Аустрије. Нико не пориче да одредбе познате декларације Московске конференције из 1943 године о Аустрији треба данас спровести у дело. Успостављање демократске, слободне и независне Аустрије је, у првом реду, на линији интереса нове Југославије и југословенских народа, за које је, кроз историју, аустријска држава одувек била жарниште свих агресивних антисловенских подухвата пангерманизма. Али, приликом расправљања овог питања, морају се безусловно ревидирати и све старе неправде и у корену сасећи сви могући предуслови за поновно оживљавање немачке агесије у правцу Балкана и југоисточних земаља Европе.

На конференцији заменика министара спољних послова, која је недавно завршила свој рад у Лондону, наши праведни захтеви, као и толики други раније, нису наишли на потребно разумевање од стране наших западних савезника. Једину подршку по овом питању Југославија је добила од Совјетског Савеза, и тако је његово коначно решење остало и даље отворено.

Став који су реакционарна западна штампа и извесни политичари, па чак и званичне личности, заузели по овој ствари не претставља за нас никакво изненађење. Тенденција да се извесном броју европских земаља, са истински демократским унутрашњим уређењем које се никако не допада западним монополистима, оспоравају редовно, суда и у свакој прилици њихова законита права, одавно је постало једино метод и метод у спољној политици западних сила.

Међутим, с друге стране, исти ти носиоци ове и овакве доследно антидемократске спољне политике показују већ дуже времена, а нарочито последњих неколико недеља, у право дирљиво разумевање за потребе Немачке и немачког народа. Њих, на пример, ни мало не занима и не узбуђује животни стандард земаља и народа које је опустошила и до голе коже опљачкала хитлеровска солдатеска, али зато показују не малу бригу, и преко штампе и у својим парламентарима, за животни стандард Немачке. Њих ни мало не брине обнова индустрије и привреде у бившим поробљеним земаљама Европе, које су на својим плећима издржале сав терет окупације и рата, али су зато и те како заинтересовани у поновном оживљавању и подизању немачке индустрије.

Питање ревизије потсдамског уговора постало је такође у задње време омиљена тема западне реакционарне штампе. Док су раније пронађени разни изговори и измишљани разни „објективни“ разлози, који тобоже онемогућују испуњење примљених обавеза у Потсдаму, данас „Тајмс“ отворено пише да Московска конференција има за задатак да расправља о „измењеном издању Потсдамског споразума, који је издржао преко 18 месеци и коме су исправке хитно потребне“, а лондонски „Економист“, коментаришући значај склапања англо-француског уговора о савезу, и нехотице открива његов прави смисао, тврдећи да Француска „слободно може да критикује Потсдамски уговор, јер њена влада није учествовала у његовом склапању“.

Данас се Винстон Черчил не може похвалити да једино он ради на оживљавању немачког империјализма и једне „јак“ Немачке. Њему у нидат прискочили су разни Хувер, Ван-ситарти и Беверли. Овај последњи, који важи као „велики енглески социјални реформатор“, посетио је ту скоро Немачку и, по свом повратку, није се ни мало устручавао да изнесе свој план и своја схватања о условима које треба испунити да би се Немачка „у будућности одрекла тежње за ратом“.

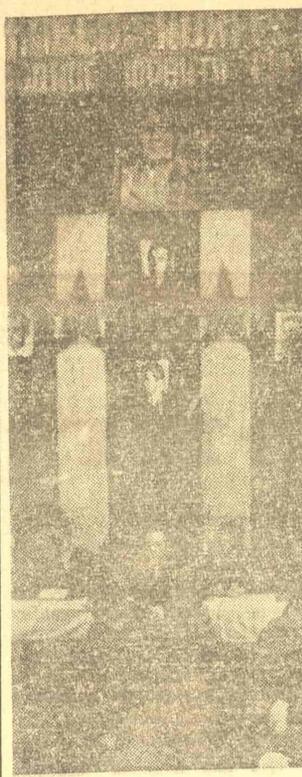
Ево, укратко, неких од тих „услова“: „1) Индустриски живот и општи животни услови Немачке не треба да буду подвргнути вештачким ограничењима; 2) има много разлога који говоре у прилог цепања Немачке на низ држава; 3) ми не смемо дозволити да Немцима овлада мучно осећање неправде због граничних питања, а нарочито због источне границе“. Позивајући се на искуство које је овај „високо интелегентни народ имао са ужасима тоталитарног деспотизма“, г. Беверли, на крају свог излагања, изражава своју племениту наду да ће Немци на овај начин успети да „преведемо“ на пут мира.

„Високо интелегентни народ“, који је, као што је познато, још до недавно дивљао по окупираним земаљама Европе, заиста је добио „високо интелегентне“ адвокате. Али, народи који су претрпели све ужасе рата и немачке окупације умеће и из овога да извуку потребне закључке.

Московска конференција министара спољних послова, упркос свих интрига међународне реакције, мораће, у духу Крима и Потсдама, да свестрано размисли сва питања која стоје у вези са регулисањем будућег положаја Немачке. Песимизам који се вештачки и плански протурало у вези са конференцијом кроз разне органе штампе западних монополиста нема неког већег реалног основа.

До споразума и до праведног мира мора доћи, јер се за то упорно боре све демократске снаге света. Принципијалан и доследан став Совјетског Савеза и његова мирољубива политика гарантују да ће се тај циљ и остварити.

Д. МЛАДЕНОВИЋ

Делегат Градског одбора Фронта Сретен Стојановић поздравља конференцију Фронта у Другом рејону

Десетог марта по свим рејонима Београда и у Земућу одржане су конференције на којима су изабрани делегати из основних организација, предузећа и установа, изабрали рејонске одборе Народног фронта, делегате за Конгрес Народног фронта Србије и делегате за градску конференцију.

Протекли избори за органе Народног фронта у Београду покренули су и активирали најшире масе грађана, чланова Народног фронта, и од огромног су значаја за даљи рад Фронта. Интересовање за изборе код свих чланова било је велико, јер су сви схватили да од сваког појединца зависи каква ће бити руководство која треба да изврше задатке у годинама планске изградње. На изборима су учествовале најшире масе грађана. У свим рејонима учешће је било преко 90%, што показује велику снагу и масовност Народног фронта. Избори су такође значајни, јер су још више учврстили и проширили редове Народног фронта, привлачењем нових чланова. Стотине најбољих људи активиста из улица, ударника, новатора из предузећа било је изабрано или извршене одборе основних организација или за делегате. Избори су показали да се знатно подигла политичка свест чланова Фронта, па су зато бирали најбоље људе из своје средине, испробане на многобројним задацима.

Из броја уписаних чланова Народног фронта Београда на дан избора, који износи 182.294, види се колике су огромне масе грађана окупљене у ову нашу јединствену политичку организацију, какву наши народи раније нису никада имали.

Пред изборе је велики број нових људи пришао Фронту, што је још више проширило организацију Народног фронта. Број нових чланова износи 36.546. Те нове људе, који су пришли, потребно је прихватити, помоћи им да схвате задатке, обухватити их у свакодневном раду и увести их у живот и рад Народног фронта. Потребно је постићи да и ти нови чланови живе пуним фронтвским животом. Зато пред сваким активистом Фронта стоји задатак да убеди њихом, у свакодневном појединачном раду, увести и те нове чланове у живот Фронта и активира их на конкретним задацима.

Народни фронт је, поред тога, овим изборима добио огроман број нових активиста, који су ушли у руководеће органе основних организација или учествовали у изборима рејонског руководства као делегати. У 213 основних организација у улицама у Београду изабрано је 2.710 чланова Народног фронта, који су бирано одоздо, од самог народа, у демократским тајним изборима. За рејонске конференције изабрано је 3.685 делегата из основних организација, предузећа и установа. Све ове бројке показују колико огроман број људи учествује у руководећим органима Народног фронта и од коликог су великог значаја били протекли избори.

На изборима је учествовао и велики број жена, што показује да наше жене активно учествују у политичком животу. Велики број жена изабран је и за чланове извршних одбора основних организација као и

Са избора за рејонске одборе Народног фронта

за делегате за рејонске конференције.

Све рејонске конференције по својој живости, по заинтересованости, како делегата тако и грађана који су их бирали, представљале су велики догађај за организацију Народног фронта. Код свих делегата владала је једнодушност и решеност да за виша руководства Народног фронта изабере најбоље и најзаслужније људе.

Делегати су кроз плодну и живу дискусију износили своја запажања и предлоге за будући рад. Многи радници — ударници давали су на конференцијама нове и понављали своје старе обавезе, које су дали у својим предузећима. Објашњавање задатака у вези са петогодишњим планом и предлози за даљи рад Народног фронта испреплитали су се са обавезама и резултатима које су износили радници и омладинци. У част избора Народна омладинца Првог рејона извела је радну акцију, на којој је присуствовало 1.500 омладинаца, после које је одржан митинг са кога је упућено писмо рејонској конференцији, у коме омладинци саопштавају да су се обавезали да ће послати четири бригаде са укупно хиљаду омладинаца на Омладинску пругу Шамац—Сарајево и једну бригаду на изградњу пионирске железнице. Читање писма омладинаца на конференцији у Првом рејону изазвало је буру одушевљења међу присутним делегатима. У Трећем рејону омладинци су на конференцији саопштили да ће осим три радне бригаде, за које су се обавезали, послати још једну за изградњу Омладинске пруге.

Кроз дискусије по рефератима о раду рејонских одбора Народног фронта, оцртали су се и главни задаци и улога организација Народног фронта у испуњењу привредног плана.

У свом даљем раду организације Народног фронта ће се преоријентисати на задатке спровођења привредног плана у живот. Свака организација треба да покаже пуну иницијативу стално обухватајући нове људе и усмеравајући све своје акције ка остварењу овог великог задатка.

Као што се види, општи задаци Народног фронта при преласку на планску привреду нису лаки, они траже савршену организацију, још шире обухватање људи, чвршће руководство и јаку политичку свест. Кроз протекле изборе организације Народног фронта Београда изашле су још масовније и организационо снажније, што претставља гарантацију да ће оне успети да изврше све своје задатке.

Ф. А.

НОВИ ИЗВРШНИ ОДБОРИ НАРОДНОГ ФРОНТА РЕЈОНА

Рејонски одбори Народног фронта, које су изабрали делегати основних организација, предузећа и установа на конференцијама 9 марта, конституисали су се на седницама и изабрали своје извршне одборе.

Први рејон: за председника Извршног одбора Народног фронта Првог рејона изабран је др Ђура Прикелмајер, лекар, за потпредседника Јеремија Кокороси, радник, за секретара Јелосава Орловића, а за благајника Божидар Торбица.

Други рејон: претседник др Вид Гаковић, лекар, потпредседник Ђура Касић, металцац, благајник Момчило Јеротић, намештеник.

Трећи рејон: претседник Извршног одбора Народног фронта Мишко Јокаљ, судија, потпредседник Живко Чурубић, троструки ударник ложионице, секретар Милан Агбаба, радник, благајник Сретен Станић, обућар.

Пети рејон: претседник Бранислав Јанковић, школски инструктор, потпредседник Тома Хут, механичар, секретар Милош Миличиновић, секретар Народног одбора Петог рејона, благајник Војин Војиновић, члан Народног одбора.

Шести рејон: претседник Милорад Ђорић, чиновник Министарства индустрије, потпредседник Чедо Петровић, радник, секретар Јела Петровић, благајник Адам Градиштацац, учитељ.

Седми рејон: претседник Панча Тутунић, професор Универзитета, потпредседник Ђура Маузер, радник, секретар Бранко Драча, радник, благајник Миша Ђукановић, управник VII задруге.

Земун: претседник Павле Тишма, директор гимназије, потпредседник Фрања Здунић, радник — управник предузећа, секретар Никола Бабић, радник — металцац, благајник Стеван Марковић, банкарски чиновник.

ДЕЛЕГАТИ ЗА КОНГРЕС НАРОДНОГ ФРОНТА СРБИЈЕ

Први рејон: Божа Миленковић, Невенка Мијин, др. Ђура Прикелмајер, Јелосава Орловића, Глиша Јовановић, Родољуб Станић, Мила Продановић, Сретен Стојановић, Миодраг Југовић.

Други рејон: Јудита Аларгић, Данило Пурић, др. Вид Гаковић, Лазар Кресоја, Мирко Ванић, Милан Стаменић, Рањко Џамбић, Божа Матовић, Светислав Мародић.

Трећи рејон: Павле Павловић, Марко Никезић, Милан Агбаба, Лаза Стефановић, Светозар Лазаревић, Драго Памучина, Мило Јовићевић, др. Милорад Павловић, др. Мишко Јокаљ, Миленко Вратоњић, Богдан Ранковић, Стојан Веселић, Љубица Михаиљевна Јелена Српич.

Четврти рејон: Милан Живковић, Тихомир Константиновић, Момчило Костић, Јелена Хамовић, Марко Динчар, Илија Манојловић, Зага Јовановић, Зага Шубаковић, Јован Катанић, Мирослав Јовановић.

Пети рејон: Миленка Шијан-Бубало, Милош Миличиновић, Станка Веселиновић, Мица Продановић, Стеван Лајтман, Ђура Кокороси, Матијда Барух, Брана Јанковић, Милан Ђебрић, Драгиша Зарић.

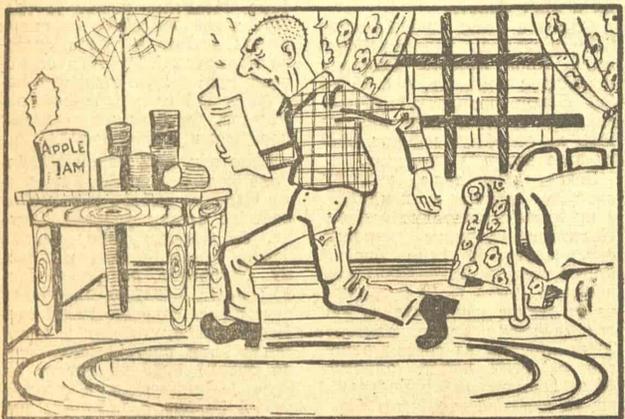
Шести рејон: Милун Михаиловић, Иван Мирковић, Дуња Влаховић, Владимир Вукић, Јела Петровић, др. Милорад Шошкић и Грга Јанкец.

Седми рејон: Добривоје Радосављевић, Панча Тутунић, Бранко Драча, Данило Маслеша, Радован Јакшић, Милка Ађански, Миладица Шакић.

Земун: Никола Бобић, Павле Тишма, Александар Јовановић, Дара Миловановић, Стојан Свиљарић и Илија Рајшић.

„Јаки“ докази

Интелигенс сервис успео је да дотури једног плаћеног агента, Фотиса Кондопоноса, у редове Демократске армије, који је, пошто се тобож предао „критосима“ лажно сведочио пред Анкетном комисијом против Југославије и Албаније. („Борба“)

— Само да не замуца пред Анкетном комисијом. Дакле, ја, тај и тај, бивши борац Демократске армије... сведочим против Југославије и Албаније... да су... да су... шта да су? До врага, одет морам поново!

РЕЈОН	БРОЈ УПИСАНИХ ЧЛАНОВА НА ДАН ИЗБОРА	БРОЈ УПИСАНИХ ЧЛАНОВА НА ДАН 2. И 4. МАРТА	БРОЈ ОСНОВНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА НА УЛИЦИ	БРОЈ ОРГАНИЗАЦИЈА У ПРЕДУЗЕЊИМА	БРОЈ ГЛАСАЛНИХ ЧЛАНОВА Н. ФРОНТА	БРОЈ ГЛАСАЛНИХ ОМЛАДИНАЦА	БРОЈ ИЗБОРНИХ ЧЛАНОВА ИЗВРШНИХ ОДБОРА ОСНОВНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА НА УЛИЦИ	БРОЈ ИЗБОРНИХ ЧЛАНОВА ДЕЛЕГАТА У ОСНОВНИХ ОРГАНИЗАЦИЈАМА НА УЛИЦИ	БРОЈ ИЗБОРНИХ ЖЕНА ЗА ДЕЛЕГАТЕ У ПРЕДУЗЕЊИМА	БРОЈ ИЗБОРНИХ ЖЕНА У ИЗВРШНИМ ОДБОРИМА ОСНОВНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА	УКУПАН БРОЈ ДЕЛЕГАТА ЗА РЕЈОНСКУ КОНФЕРЕНЦИЈУ Н. Ф. Ф.
I	16700	27309	26	81	27791	2981	524	109	53	150	479
II	20.079	22.757	29	49	20.771	4.057	878	112	47	217	463
III	30.300	34.700	28	152	34.083	4.821	406	126	60	198	676
IV	20.100	23.800	36	5	22.745	2.053	402	183		249	518
V	20.929	21.965	35	24	20.743	2.067	436	141	11	180	499
VI	12.817	15.822	22	5	14.163	2.527	283	97	4	71	344
VII	13.719	17.472	25	28	17.472	1.603	261	75		104	359
VIII	13.719	18.597	12	44	17.068	3.166	140	79	24	51	327
	45.748	182.294	213	283	175.174	23.057	2.910	922	199	1.202	3.685

Табела статистичких података о изборима за органе Народног фронта у Београду и Земућу, из које се види колики је број људи и жена у појединим рејонима учествовао на изборима као и број изабраних чланова Извршних одбора основних организација и делегата за избор рејонских одбора

ПРИПРЕМЕ ЗА ПРЕТСТОЈЕЋУ ГРАЂЕВИНСКУ СЕЗОНУ У БЕОГРАДУ

Улога градских грађевинско-занатских предузећа

Извршни народни одбор града Београда створио је државна трговачка, грађевинска, комунална, индустријско-занатска и грађевинско-занатска предузећа. О томе какав су улогу одиграла и одигравају наша државна трговачка, грађевинска и комунална предузећа, писано је доста и сваком грађанину је данас јасно шта она значе у заштити животних интереса народа.

Ми бисмо се данас позабавили само једном граном занатских предузећа, чија ће улога у извршењу задатака у првој години планске привреде бити свакога велика и озбиљна, а то су грађевинско-занатска предузећа.

У прошлој години у саставу Комуналног грађевинског предузећа биле су и занатске службе као: молерско-фарбарска, електричарска, инсталатерска и столарска. То је за прошлу годину било и оправдано, с обзиром на несређено стање у занатско-грађевинским струкама, а и сами радници у почетку сезоне нису извршавали нарочите тешкоће. Међутим, почетком друге половине 1946 године добијају се и машинијски кредити за израду и обнову великих објеката и новоградњи. Са ширењем својих послова, шире се и занатске службе у предузећу, и оне почињу да сметају предузећу у даљем развоју.

Припремајући планове за 1947 годину, ИНО Београда доноси одлуку да створи три грађевинска предузећа и да занатске службе, које су се веома развиле, одвоји у посебна предузећа.

Тако, на пример, од молерско-фарбарске службе, која је почела са 10 радника, ствара се предузеће са 80 радника данас, у мртвој сезони. Стварају се друга грађевинско-занатска државна предузећа као: браварско-лимарско и инсталатерско, електро-техничко, столарско, стаклорезачко, гипсарско, керамичарско и градска индустрија цигле и црепа.

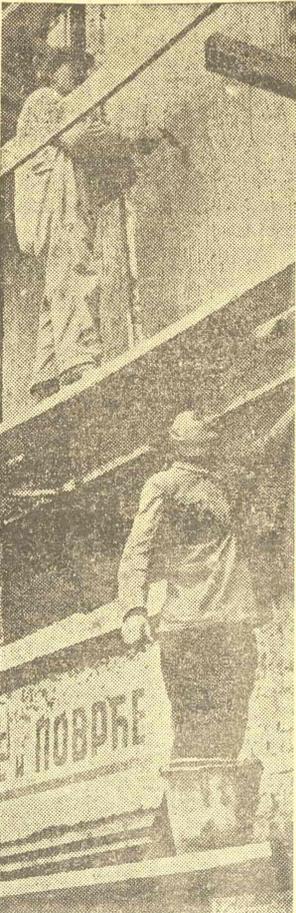
На овај начин ми смо Комуналном грађевинском предузећу омогућили да се оно потпуно правилно развија, а с друге стране створили могућност да државна занатска предузећа одиграју исто тако важну улогу у извршењу петогодишњег плана, извршавајући постављене задатке на време, квалитативно и квантитативно, а придржавајући се одређених цена. На овај начин мора бити координирана рада између занатских предузећа и предузећа која ће изводити грубе радове. Занатска предузећа неће само радити за комунално-грађевинско предузеће, она ће изводити и радове за трећа лица, што значи да грађевинско-занатска предузећа неће изводити само радове локалног значаја, тј. у делокругу задатака ИНО-а, већ да су то предузећа способна да преузимају радове свих државних установа и предузећа, као и све радове приватних лица.

Грађевинско-занатска предузећа неће имати за циљ само извођење нових радова већ поред тих задатака, дужност је сваког од поменутих предузећа да врши и остале радове репаратурне природе. То значи да ће своје услуге по прописаним ценама давати свакоме ко им се обрати, водећи строго рачуна о квалитету израде.

Руководство занатских предузећа је изабрано од наших најбољих занатлија, који су у досадашњем раду показали пуно организаторске способности, иницијативе у раду и умели правилно да руководе народном имовином, знајући чија је она и како се наме управља.

Управници грађевинско-занатских предузећа спреми су за наступајућу грађевинску сезону. Како ће извођење ових радова захтевати ширење предузећа и нову стручну радну снагу, поједина предузећа већ отпочињу и са курсевима. Тако су већ отпочели курсеви у електро-инсталатерском и у молерско-фарбарском предузећу. У индустрији цигле и црепа припреми радови су у завршној фази. Очекују се топли дани, па да се отпоче и са печењем цигле.

Да би се рад одвијао по плану и да би се послови свршавали у постављеном року, ИНО је донео одлуку да се при Одељењу индустрије и занатства оснује Управа грађевинско-занатских предузећа.

Са једне зграде у Јовановој улици

Задатак Управе грађевинско-занатских предузећа је да контролише извршење свих задатака од стране ИНО-а; да изналази савршеније облике унутрашње организације; да саставља и инвестиционе и финансијске планове и одређује задатке предузећима у оквиру постављених планова добијених од административно-оперативног руководиоца; да помогне повећање и рационализацију производње; да се стара о правилном административном и финансијском пословању; да се стара о правилној расподели и уздизању кадрова као и да организује службу евиденције и контроле целокупног пословања предузећа.

На овај начин створена су предузећа грађевинско-занатског карактера, која ће допуњавати извршење нашег привредног плана и омогућити да се наша политика правилно спроводи.

Ми смо уверени да ће наши радници - занатлије правилно водити државно предузеће и да ће својим радом потпуно одговорити постављеним задацима, јер су свесни да државни сектор у периоду планског привређивања претставља један виши степен друштвеног развитака.

Душан А. ПАВЛОВИЋ
поверљив Одељења индустрије и занатства
Извршног одбора

Резултати конкурса

за израду типских станбених зграда у Београду

Извршни народни одбор после своје седнице од 14 јануара, на којој је одлучено да се у грађевинској сезони 1947 године приступи подизању станбених зграда, расписао је конкурс преко Грађевинског одељења за идејне скице станбених зграда. Рок предаје предлога био је 30 дана, односно 20 фебруара, а право учествовања имали су не само стручњаци, већ и сви грађани.

Код израде идејних скица водило се рачуна о следећим елементима: прво, да се уз минимални утршак средстава омогући удобно становање; друго, да се за израду станова користи највећим делом онај материјал који неће ометати развитак нашег основног плана индустријализације и електрификације земље; треће, обратити највећу пажњу за најсолиднију израду у циљу смањења доцнијих трошкова око одржавања зграда; четврто, водити рачуна о брзини извођења градње, као и њеном појевтвијењу (за ово је у првом реду важно омогућити претфабрицијну извесних грађевинских елемената који морају бити максимално стандардизовани).

Конкурс за добијање најбољих решења типских станбених зграда у Београду успео је и по броју учесника. Оцењивачком суду предат је 81 рад на преглед и оцену.

После извршеног прегледа свих приспелих радова оцењивачки суд поднео је извештај и предлог за расподелу предвиђене суме за награде и откуп учесницима конкурса, чији су радови усвојени као најповољнија решења типских станбених зграда и да се награде,

Прво, да се у целисти усвоји извештај са решењем и предлогом Оцењивачког суда за расподелу предвиђене суме за награде и откуп учесницима конкурса, чији су радови усвојени као најповољнија решења типских станбених зграда и да се награде,

Првопласирани радови:
Рад под шифром „97516“ чији је аутор инж. Мирко Миличић из Загреба са сумом од 25.000 динара.
Рад под шифром „СЗБ 33333“

Другопласирани радови:
Рад под шифром „13333“ чији је аутор арх. Михаило Милетић из Београда, са сумом од 20.000 динара.

Рад под шифром „12345“ чији су аутори арх. Казимир Остроговић и арх. Божица Остроговић из Загреба, са сумом од 20.000 динара.

Трећепласирани рад:
Рад под шифром „10912“ чији су аутори Вуко Бомбардери и Димитрије Пулић из Београда, са сумом од 10.000 динара.

Предложени су за откуп у висини од 5.000 динара за сваки рад и то:
Рад под шифрама: 10252, 30303, 17171 (црно) и 12839.

Друго, да се приреди изложба свих приспелих радова за конкурс и објави преко дневне штампе широка анкета, на којој треба да учествују сви грађани и да оцене својим предлозима квалитете приспелих радова, чиме би помогли да се поједини предлози практично користе пред градњу станова.

У следећем броју „20 октобра“ донеће се стручна оцена конкурса од наших архитектонских стручњака и упознаће се грађани пред изложбу са изгледима будућих станбених зграда као и са новом анкетом.

У недељу 16 марта у 10 часова пре подне одржаће се састанак дописника „20 октобра“ у библиотеци редакције, Влајковићева 8.
Уредништво
„20 октобра“

Мам ПОЛИТИЧКО-ЕКОНОМСКИ РЕВЕНЖОН

ПРОСЕЧНА СТОПА ПРОФИТА, то је просечан проценат добити, који сви капиталистички фабриканти постижу на своје уложене капиталне вредности који производе у својим појединачним фабрикама. Просечна стопа се остварује тако, што конкуренција међу капиталистима доводи до изравнања разлике индивидуалних стопа профита. На пример: У трима грађевинама привреде организираног капитала је различит. У I се капитал од 1 милиона дели на 800.000 постојаног и 400.000 променљивог, — у II на 750.000 постојаног и 250.000 променљивог, — у III на 900.000 постојаног и 100.000 променљивог. (Ради лакшег рачунања узимамо да је свугде стопа вишка вредности 100% и да је време обрта слугде једнако 1.) Тако ћемо имати —

I капитал од 1 милиона 800.000 постојаног, 400.000 променљивог, 400.000 вишка вредности што би износило 40% индивидуалног профита.

II капитал од 1 милиона 750.000 постојаног, 250.000 променљивог, 250.000 вишка вредности што би износило 25% индивидуалног профита.

III капитал од 1 милиона 900.000 постојаног, 100.000 променљивог, 100.000 вишка вредности што би износило само 10% индивидуалног профита.

Све то, разуме се, уз претпоставку да сваки капиталиста прода своје производе по њиховој индивидуалној вредности.

Али, пошто је сваком капиталисти стало до што већег профита, сваки ће свој капитал улагати у ону грану у којој је % добити највећи, а бежаће из оне граде где је % добити мали. То ће имати за последицу пораст производње, према томе и пораст понуде производа оних грана у којима се производи највећа маса вишка вредности. Са миса тим ће доводити до опадања цена тих производа. Обрнуто у гранама које дају малу масу вишка вредности. Пошто одатле капитал беже, производња ће опадајати, понуда тих производа такође, а то ће довести до склањања њихових цена. То ће кретање ићи управо докле док се % и зараде не изједначе. Тачка на којој ће се изједначити биће уствари просечна стопа профита, која изражава процентуални однос свеукупног вишка вредности, произведеног у свима капиталистичким предузећима, према свеукупном капиталу у друштву, уложеном у свима гранама производње.

Према нашем горњем примеру, та би стопа била 750.000 (укупни вишак вредности) помножено са 100 и подељено са 3.000.000 (цепокупним капиталом). То је једнако 25%.

Знао просечне профитне стопе доводи до нужног отступања цена производа од њихове вредности. Путем просечне стопе профита капиталисти у ствари сав друштвени вишак вредности деле међу собом сразмерно својим капиталима. Разуме се, ова „деоба“ се не врши по њиховој вољи, него, баш напротив, против њихове воље, чак и без њиховог знања, из њихових ређа, под притиском стижне власти закона вредности у друштву асархичне производње.

Због тога што се улагање средстава у производњу у капитализму врши према изгледима на профит дешава се у многим земљама, да — по себи врло важне гране производње — чисте услед тога што имају висок органски састав капитала, па према томе дају малу индивидуалну стопу профита — буду запостављене. Тако, на пример, рударство, металургија, машинска индустрија итд.

извођачима кажује да ли производе уз просечни утршак радног времена или не, да ли су произвели мање или више него што се тражи од неке врсте производа.

На пример, ако је, да се произведе 1000 кг дрвеног угљена, потребно да се уложи 100 сати друштвеног просечног радног времена (у то време треба урачунати и време утрошено на израду алата и средстава која се утроше за време док се производ ствара), онда је вредност 1000 кг дрвеног угљена равна 100 часовога рада. Ако се један час рада изражава у износу од 10 динара, онда вредност 1000 кг дрвеног угљена изражава у новцу износи 100 (часова) помножено са 10 (динара) једнако 1000 динара. Али, ако је овог угљена произведено мање него што се тражи, онда ће његова цена бити виша; ако га пак има више него што се тражи, онда ће његова продајна цена бити нижа од његове вредности.

ЦЕНА КОШТАЊА. Под овим изразом подразумева се збир свих издатака који су нужни да би се произвео некакав користан предмет. Капиталистичка цена коштања изражава оно што произвођач стаје капиталисту. Она обухвата његове издатке у износу вредности утрошених средстава за производњу — и најамине платене радницима и намештеницима запосленим око производње и магацинирања.

ЦЕНА ПРОИЗВОДЊЕ ИЛИ ПРОДУКЦИОНА ЦЕНА је цена која се добије када се на цену коштања дорачуна износ просечног профита.

На пример:

Производња 500 м неке ткивине стаје	
1) вредност сировина и помоћног материјала	5000.— дин.
2) плате радницима	2500.— „
3) амортизација машина и зграда	500.— „
4) управни трошкови	500.— „
Цена коштања више 25% просечног профита	8500.— дин.
Цена производње	10625.— дин.
Продукциона цена 1 метра	21,25 дин.

ПРОДАЈНА ЦЕНА, то је — као што већ и сами име каже — цена по којој се произвођач продаје. У продајну цену, поред трошкова производње и управе, и поред просечног профита, долазе још и трошкови паковања, транспортовања, продаје итд.

ЕКСТРАПРОФИТ то је добит коју појединачни капиталиста - фабрикант постиже на тај начин што — усавршавајући своје методе производње — успе да индивидуалну вредност свога производа снизи испод друштвене вредности.

На пример: нека се просечно производи 10 м неке ткивине за 8 сати рада уз следеће трошкове:

1) сировине	250.— дин.
2) помоћни материјал, погонски материјал, амортизације и разни расходи	260.— „
3) плате	240.— „
4) профит 33 1/3%	250.— „
Укупно	1000.— дин.

У овом случају просечна друштвена вредност 1 м износи 100.— динара.

Ако сада поправком машина фабрикант успе да за 8 часова у својој творници постигне израду 12 м ткивине и притом да повећа само утршак материјала у одговарајућој сразмери, а да остали трошкови остану исти, онда ће он имати 12 м ткивине уз издатке:

1) сировине	300.—
2) помоћни материјал, погонски материјал, амортизације и разни расходи	260.—
3) плате	240.—
4) више 33 1/3% просечне добити	250.—

Цена производње 1000.— (Наставак у следећем броју)

— Мени је, господо, као сведоку познато да се сви мешају у наше ствари осим Енглеске и Америке.

Са изложбе
„Народна омладина
Југославије
у 1946 години

Изложба „Народна омладина у 1946 години“ приказује све акције народне омладине Југославије у току прошле године. Детаљ са изложбе приказује одељене омладинске штампе намењене изграђивању и васпитању омладине

Презаузете
и небрижљиве
мајке ометају
ред
у обдаништима

Радно време по обдаништима у Београду није свуда исто и зависи од радног времена мајки, чија се деца у већини налазе у обданишту. Ипак, може се рећи да углавном код свих обданишта радно време траје од осам ујутру до четири часа после подне. Како се пак, деца доносе знатно раније, а односе тек после четири часа, то особље обданишта ради од седам до пет са извесним прекидом за ручак. Међутим, иако је време васпитања тако одређено, њихов рад најчешће у свима обдаништима много је дужи. Често се дешава да траје и до десет часова увече. Кривицу за овакво стање никак не сноси управа обданишта, већ родитељи који нису довољно свесни последица које изазива њихов немарљиви однос и алкавост према службеницима обданишта а и према својој деци.

Ретко је наћи макар и једно обданиште из кога се деца узму одмах после четири часа, односно одмах после завршетка радног времена. Напротив, у већини случајева деца се остављају сат-два дуже, а понеки пут и по три до четири часа. У обданишту број 3 васпитач је чак врло често морао да одведе дете сам до куће, пошто му мајка није дошла ни до десет часова увече. У обданишту бр. 2 једна девојчица је и преславаола целу ноћ (наравно да је поред ње морао да буде и васпитач), јер мајка уопште није дошла.

Мајке обично налазе оправдање у разноврсним конференцијама по својим предузећима, на којима су морале да присуствују, у чекању у редовима за намирнице, у задужењу у АФЖ-у, синдикату итд. Несумњиво је да у свим овим оправдањима најчешће има истине. Данас су код нас и жене презаузете. Но ипак, ако и постоје стварни разлози који приморавају мајке да не дођу на време по своје децу, оне би требало да схвате да исто тако и васпитачи имају својих обавеза и у приватном животу и према фронтним организацијама. Остављање макар и једног детета у обданишту после радног времена повлачи за собом и неминовно остајање једног од васпитача.

Већ је крајње време да мајке долазе по децу на време како би се рад у обдаништима правилније одвијао, а особљу омогућило да има тачно одређено радно време.

СФРОНТОВЦИ КРИТИКУЈУ
ВАСПИТНИ МЕТОДИ УЧИТЕЉИЦА НАРОДНИХ ШКОЛА

Од првог дана ослобођења народна власт посвећивала је, а и данас посвећује, велику пажњу васпитању наше деце у основним школама. Старо време, када су учитељи са штапом у руци играли у школама улогу васпитача - полицајца, а не улогу васпитача - пријатеља, данас се само спомиње као пример неправилног и накардног метода у васпитању деце. По угледу на Совјетски Савез уведен је у наше школе нов дух и нов метод васпитања, јер су између осталог и догађаји овога рата показали њихову вредност.

Већ скоро две године наша народна власт труди се да васпита и преваспита наше учитеље, да их научи како треба васпитавати децу. Али се још увек догађа да поједини учитељи и учитељице не могу да прихвате те методе. Они исти које народна власт није могла преваспитати за две године, говоре да се деца не могу васпитавати без батина. А они ту децу такође васпитавају већ две године. За две године се не може све постићи, то се разуме, али се може много постићи.

Да ли су ти учитељи и учитељице помислили да и њих васпитавају исто толико времена и да су они понекад мање напредовали од својих ђака. Они су још увек тамо где су били за време предратне Југославије.

Тако је, на пример, у Земуну у школи број 39 учитељица Вукосава Маслић давала пацке једном ученику грећег разреда, а Олга Павичић казнила је једнога дана пола разреда клечањем. Телесним мучењем се не васпитава карактер ученика, не развија се љубав према отаџбини и, најзад, не стварају се добри ђаци и добри чланови друштва, већ напротив, све то изазива још већи отпор код деце.

У Седмом рејону Мила Јеремић тукла је децу поклопцем од кутије за пера и оловке, а Велимир Милосављевић ошамарио је једно дете.

Још једном хоћемо да истакнемо да ови учитељи и учитељице треба да упореде себе и своје ђаке. Они сами, зрели људи, нису могли бити васпитани, или можда нису хтели, за две године, а траже да њима

хови ђаци, деца која тек улазе у живот, буду у том погледу бољи од њих.

Васпитање деце је врло одговорна и важна дужност и већ је крајње време да сви учитељи озбиљније помисле о томе и крену једним исправним путем, а то је пут указивања на грешке, убеђивања, обја

шњавања и истицања лепих примера. Има много добрих метода и примера којима се могу васпитавати деца, само је потребно мало више љубави за свој позив и озбиљнијег схватања своје дужности.

Мира СУБОТИН
поверљив за провајеру
Н. О у Земуну

Ћетен-алва коју пацови грицкају

И поред строге наредбе ИНО-а да све радње које тргују животним намирницама

имају да буду чисте и хигијенске, многи продавци намирница воде рачуна само о својој заради и не држе се никаквих, па ни ових прописа наших власти. Тако у улици 27 марта број 101 постоји радња која носи назив „воћарско-пиљарска“, а у њој се не продају ни воће ни поврће. Зидови су празни, нема никаквог на

мештаја, а једина роба за продају је ћетен-алва и леблебије. Алва стоји у излогу који је пун прашине. Не зна се ко је власник ове радње, јер алву продају само неки дечаци који на своју робу намамљују децу из овог краја, а што је најгоре, и усред дана пацови се шетају по излогу и на очиглед пролазника грицкају изложену алву.

Д. В.

Због чега се издају перонске карте

Пре неколико дана дошла сам на железничку станицу и на шалтеру сам узела перонску карту. Међутим, када сам хтела да изиђем на перон, службеник ме није пустио, него ме је послао на неки други излаз. Ни тамо ме нису пустили. Тако је прошло неколико минута, обишла сам неколико излаза, воз који сам чекала већ је улазио у станицу и ја сам била принуђена да прекинем са тражењем излаза, јер сам свуда била одбијена. У последњем моменту одирури сам на излаз и тамо дочекала путнике.

Ако се на перон не може са перонском картом, зашто се оне онда уопште издају?

Можда има злоупотреба са перонским картама, ти можда их узимају путници који иду из Београда и тако искористе да пре одређеног времена изиђу на перон и обезбеде себи место. У сваком случају требало би да Управа нађе неко повољно решење: или да се перонске карте правилно користе или да се уопште не издају.

Радојка СТАНКОВИЋ

Радницима треба додељивати робу која им највише користи

Пре неколико дана добила је подружница Индустије мотор акт којим се ставља на расположење извесна количина текстилне робе за раднике и намештенике. Између осталог, у контингенту робе која се налазила у магацинима у Батајници, налазила се и извесна количина платнених ципела, чија је цена била прилично висока, а које радницима нису никакво одговарале. Убеђивали смо надлежне у магацину да та роба нама не одговара, али су нам они одговорили да је такво наређење из њихове дирекције у Београду.

У последње време, међутим, код „На-ме“ и Гратекса су се продавале ципеле одличног квалитета, које нису биле дељене преко подружница, него су их разграбили највећим делом они који ништа не раде и имају времена да иду од радње до радње и да користе слободну продају робе.

Ово је један пример неправилне расподеле робе, а посебно још долази питање узалудног губљења времена и радних часова другова из економских секција подружница.

Душан ВОРИЋ

Спроводи ли се довољна контрола над продајом жица за паркет

Још пре неколико дана стигла је жица за паркет у трговину на углу Косовске и Нушићеве улице. Роба је стављена у излог тек увече. Излог је био пун и исто тако у читавој просторији, која се видела кроз излог, стајале су гомиле жице. Сутрадан сам пошла у радњу и тражила жицу. Речено ми је да ће се она делити тек кроз два дана. После два дана, опет сам била одбијена с изговором да ће се роба делити за 7-8 дана. „Навраћајте ипак, па ћемо видети“, рекао ми је провајер. У излогу је већ било много мање жице. Можда се на продају ове жице чека

из неких оправданих разлога, али је заиста чудно да се са продајом робе одговлач када за њом сам ми имамо потребу. Да ли се овде не ради о самовољи продавца који можда не жели да се роба продаје редовним путем?

С. МАРЕЉ
Владковићева 6

Већ одавно је жица за паркет пуштена у слободну продају. Значи да се располагало довољним количинама и да рационарање није више било потребно. Пошто више није издао никакво саопштење о ограничењу продаје овог артикла, претпоставља се да га још увек има у довољним количинама. Међутим, потрошач се ретко кад може снабдеи жицом редовним путем. Један дан је има, а потом се дуго не јављује.

Међутим, на пијацама, код трговаца ситничара, жице има скоро увек. Ако и није видно изложена, трговци је нуде пролазницима и чак траже адресу како би је донели у стан. Жица коју нуде иста је она која се продаје у државним предузећима, само што је двоструко и троструко скупља. По свој прилици, постоји читав организација која купује жицу за рачун трговаца ситничара по државним предузећима, спречавајући на тај начин да овај артикл дође редовним путем

до широких потрошачких маса, а потом је продајући по скупој цени баш захваљујући „нестасици“, коју овако изазивају.

Требало би одредити неки

★ ★

Зашто се излаже роба које нема у продавници

У продавници На-ма, преко пута палате „Албаније“ у излогу стоје кутије са сардинама, али када се та роба хоће да купи, продавец је не дају, изговарајући се да је више немају. Затражите ли да се отвори излог за било коју такву робу, одговориће вам да то не могу. Разуме се да то није једноставно, али када се већ роба распрода једнога дана, сутрадан све такве поје-

дине артикле треба повадити из излога, јер иначе пролазници

правилини и целисходнији начин расподеле жице за паркет и подробије испитати порекло робе продавца ситничара који своје тезге несметано отварају по свим пијацама.

★ ★

„Анђелчић“

— Е, Вићентије, овде има 50% воде!
— Пије много воду, часне ми речи, а ја доста и музеи,
па мора бити да је малнице и воде пустила!

Како ће омладина Другог рејона дочекати Други конгрес

После састанка Шестог пленума и ванредног састанка Главног одбора Народне омладине Србије, на конференцијима у основним активима омладине Другог рејона дала је такмичарске обавезе за Други конгрес. На рејонској конференцији није било ни једног активца који није примио обавезе. По фабрикама радничка омладина давала је обавезе које су се односиле на извршење производног задатка, на стучно уздицање, ликвидацију неписмености, на помоћ у раду синдикалним организацијама и помоћ Омладинској прузи Шамац—Сарајево. Омладина у школама узимала је обавезе за смањивање броја слабих оцена којих је тада био врло велики број, затим по питању физкултурног и културног рада, припрема за фестивал и упис у радне бригаде за одлазак на Омладинску пругу. Омладина насеља обавезала се да ће помоћи народним властима и Народном фронту на искоренивању неписмености и да ће ићи на пругу Шамац—Сарајево. Најмлађи су се обавезали да ће учити, продубљавајући све градиво преко кружока и научних група.

Овакве и друге обавезе доносили су омладински активности на рејонску конференцију, где је рејон као целина заказао такмичење омладине Лесковца и прихватио такмичење са Седмим рејоном Београда. Одмах после конференције активности су почели да заказују међусобна такмичења и такмичења између истих предузећа у другим федералним јединицама. Тако је Београдска текстилна индустрија заказала такмичење „Октобарској слободи“, трикотажа „Дунав“ фабрикама трикотажа у Марибору и Љубљани, фабрика обуће „Филип Кљајић“ фабрици „Пролетер“, омладина „Култура“ омладини „Борбе“, омладина Друге мушке гимназије Првој женској у Београду и гимназији у Лесковцу. Прва трговачка академија Трговачкој академији у Загребу, итд. Свуда се развио такмичарски елан и омладина је почела да испуњава своје обавезе. Испуњавање обавеза много је боље по фабрикама него у школама где је и руководство рејона бацило тежине рада, одржавајући састанке и конференције, на којима се узгајује на потребу смањења броја слабих оцена, како би што већи број средњошколца могао да иде на Омладинску пругу.

Већ је показан извештај предак. Број слабијих оцена смањено је за 1.800. Нарочити успех показала је Друга мушка гимназија, где је поправљено 800 слабих оцена.

И по питању физкултуре у току такмичења кренуло се напред. Вежбања се одржавају редовно, а полагање норми сваки даном је све веће тако да је испуњено већ 400 норми. Колики је то успех најбоље се види из чињенице да је у почетку такмичења било испуњено само 25 норми. Поред тога, врше се припреме за пролећни крос и параду физкултурника. Нарочити успех показује „техника и спорт“ који већ сада има 18 кружока са око 500 чланова. Само аутомобилски курс посећује 360 ученика из школа и предузећа.

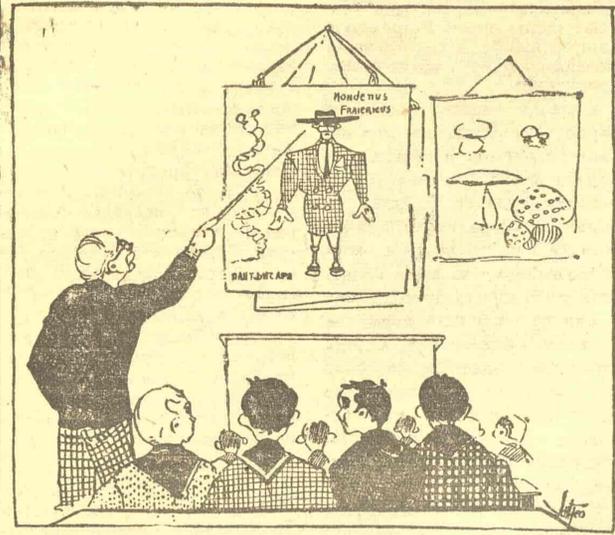
Пионери, исто тако, у овом такмичењу испуњавају своје обавезе. Они већ сада имају 25 кружока и 37 научних група као и 16 кружока за моделарство и ваздухопловство. У свим тим курсевима обухваћено је 90% пионира. Тираж своје штампе повисили су од 800 на 1.500 бројева. Поред тога, пионери су се обавезали да ће за свој празник — дочек пролећа — изградити 550 балона.

Омладина рејона обавезала се да ће за омладинску бригаду дати 500 омладинца, али је вероватно да ће се тај број повећати на 600.

То су, углавном, резултати постигнутог рада у такмичењу за II конгрес Народне омладине Србије. Омладина Другог рејона бориће се још више, како би изишла као победник у такмичењу са омладином Лесковца и Седмим рејоном Београда.

Симеон ЗАТЕЗЛАР

1950-те године

ПРОФЕСОР: — А ово је, мали другови, једна изчезла врста друштвених паразита познатих под именом: Монденус Фрајерикус.

ГРАЂАНИ БЕОГРАДА

предлажу

Тачним назначењем адресе уштеђује се лутање писмоноша

Београд се сваком даном шири. Просецају се нове улице, изграђују насеља. Београдске поште примају све више писама. А колико је отежан рад на пошти тиме што на писмима скоро нигде није на адреси назначен и рејон. И иначе су адресе непотпуне, па писмоноше због једног јединог писма морају да утросе много времена док га предају адресату. Тако стижу писма са о-

пошто је у соби 4 кревета, значи да она за једну ноћ, издвајају собу, наплаћује 440 динара. Није ово једино место где се врши плачка путника. Тако се ради скоро свугде. Уз то још треба дати за настојника два динара и неколико динара за пријављивање.

Чуо сам од власника да се често контролишу пријаве оних који су у преноћишту. Сматрам да би контролни органи, поред прегледа пријава и књига, требало да пробуде и којег стана и да га упитају кољико му се наплаћује кревет, па да доставе властима извештај о свим злоупотребима по преноћиштима. У противном, доћи ће до тога да ће се скупе плаћати преноћиште у неком оваквом „бумезу“, него у „Москви“, „Прагу“ или „Балкану“.

Спасоје МИРЧИЋ, студент
Зачекар, Вех, Извор 436

ваквим адресама: „Бата“ уред Београд; Душко Кејданић, хотел на Терезијама; Министарству трговине и снабдевања, Београд (иако постоји Министарство трговине и снабдевања Србије и ФНРЈ).

Било би врло корисно за правилно функционисање рада на пошти да сваки грађанин, као и установе и предузећа, пишући из унутрашњости у Београд тачно означају адресу, наиме да тачно означе улицу, број и рејон у коме се налазе они којима се упућују пошљаке. Тиме би београдским достављачима писама био знатно олакшан посао, а и грађани би били боље услужени.

Јован ВРАНИЋ
писмоноша Герпатова 64

ТРЕБА ПОЈАЧАТИ КОНТРОЛУ ЦЕНА ПО БЕОГРАДСКИМ ПРЕНОЋИШТИМА

Тешко је путнику када ноћу изиђе са београдске железничке станице. Окреће се и главна му је брига да нађе преноћиште. То знају власници преноћишта и зато траже баш оне путнике који нису одређени о прописима за цене преноћишта. Цене ових преноћишта нису за све путнике једнаке. Једном се путнику, на пример, наплати 50 динара, а другом 40; међутим, обојица спавају заједно у истом кревету.

Неки путници не нађу ни на овакве „становање“ и принуђени су да лутају улицама док нађу ноћиште. Нађу и на кафане и хотеле, али се скоро ни један власник не придржава одређених цена. Међутим, најгоре је код оних приватника који држе преноћишта у близини станице. Власница једног таквог преноћишта из Босанске улице рекла ми је да је преноћиште које она издаје сврстано у другу категорију и наплатила ми је 40 динара. Међутим, спавао сам на патосу. Другима, који су спавали по двојци у кревету, наплаћивала је по 50 динара од особе.

ПРИПРЕМЕ ЗА ИСПУЊЕЊЕ ВЕЛИКИХ РАДНИХ ОБАВЕЗА

Београдски студенти за Омладинску пругу

Народна студентска омладинка врши већ увелико припреме пред одлазак на изградњу Омладинске пруге Шамац — Сарајево. Ове припреме врше се у оквиру глобалног плана који је поставио универзитетски НСО свим факултетима. Одбори за радне акције одавно су формиран, а агитација је већ увелико спроводи. Агитација је широко постављена и дух пруге продро је у сваки кутак факултета. Свауда на здањима, по холовима и слушаоницама истакнуте су parole које позивају студенте на извршење дужности према земљи, на изградњу омладинске пруге. Све зидне новине углавном су посвећене пруги. Поред тога на Техничком и пољопривредно-шумарском факултету организоване су изложбе фотографија које приказују живот и рад студентских бригада које су прошле године биле на изградњи омладинске пруге Брчко-Бановићи.

Последњих дана на свим факултетима Београдског универзитета, на радним састанцима основних група НСО-а вршен је и упис студената у бригаде. Број који се до 6 овог месеца пријавио за одлазак на пругу износи већ преко 8.000. Посебно, по факултетима стање досада пријављених студената је следеће: на Техничком факултету бригада се по одсецима уписало — грађевинско 602, машинско 524, електротехнички 505, архитектонски 434, технолошки 333, рударски 180. Од 3.108 чланова НСО-а у бригаде је уписано укупно 2.578.

На пољопривредно-шумарском факултету за четири дана од 1402 члана НСО-а у бригаде се пријавило око 1.220 студената. На Медицинском факултету од 2.339 чланова НСО-а за одлазак на пругу пријавило се 2349. На пругу ће ићи и апсолвенти. Од 89 апсолвентата већ се пријавило 71. На ветеринарском факултету од 894 чланова НСО-а у бригаде се уписало већ 752. Поред тога факултет ће при бригадима формирати три покретне амбуланте тако да ће на пруги, за време учења, у присуству професора, обављати праксу, лечењем сточне мраве из околине. Мањи број студијских студената радиће при ветеринарским станицама дуж целе пруге. На Филозофском факултету по свим активима врши се упис. На конференцији Првог актива у бригаду се уписало 75 од сто од присутних студената. На конференцији славистич-

ке групе уписано је 146 студената. На Фармацевтском факултету у бригаде се уписало 273 од 400 чланова НСО-а Студенти Музичке академије и Драмског студиа веће формирали посебну бригаду. Они ће као стручњаци бити растуриени по свим бригадама на пруги.

На Економском факултету од 1300 чланова НСО-а у бригаде се уписало 360, а на Правном факултету од 450 студената који редовно похађају предавања досада је уписано 290. Узрок овако малог броја пријављених студената лежи у чињеници да је на оба факултета већи број студената запослен или не живи у Београду. Ипак овога пута резултати уписа много су бољи, узевши у обзир да је на правном факултету прошле године била организована само једна чета са свега 100 бригадира.

Београдске слике

За време бомбардовања Београда, 1944 године, срушен је један део зграде на углу улица Црвене армије и Голсвортисеве. Русевине су до данас углавном рашићене, али последња јака кошава растурила је остатак крова и један део зида који се налази према улици, тако да поједини делови заједно са малтером и понеком циглом падају на улицу. Кућевласник, или онај који се стара о кући, требало би да, или оправу трошни зид и кров, или пак да све то потпуно сруши како би се избегли несрећни случајеви

ПИСМА Уредничком

ШТА НЕ ВИДЕ КОНТРОЛНИ ОРГАНИ НА ПИЈАЦАМА

По свим пијацама постоје трговци ситничари, на чијој роби никада није истакнута цена. То се некако толерира и изгледа чак нормално, пошто су то мале покретне тезге.

Међутим, на пијаци Цветни трг, уз саму пијачну зграду постоји једна овећа барака, на којој се може купити разна роба, наравно, плаћајући изнад максимираних цене. Пада у очи да од масе изложених артикала, како животињних намирница тако и друге робе за свакидашњу потрошњу, ни на једном артикулу није истакнута цена. Још више је човек изненађен кад покуша да пронађе фирму овог малопродајца који је добро разграно своју трговину. Фирма није нигде напи-

сана и то доприноси цветњу бесправног рада њеног вла-

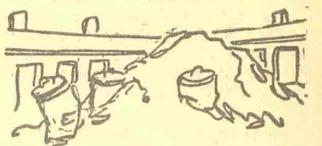

сника. Питање је да ли су ово пијачни органи на Цветном тргу уопште очини.

Д. П.
Влајковићева 6

КО ЈЕ НАДЛЕЖАН ДА УКЛОНИ БУБРЕ ИЗ ЈЕДНОГ ПРЕДУЗЕЋА

Градско гвожђарско и техничко предузеће има своје посебно одељење за стакларство, које се налази у улици 27 марта број 93. С обзиром да се овде врши сечење и прерада свих врста стакла, предузећу је потребно много

простора за рад. Због тога су ангажоване многе околне просторије. Али и поред тога, посао трпи због недовољног простора за смештај робе.

Међутим, дворите магацина у коме је смештено стакло прилично је пространо. Но, оно се не може употребити само из разлога што огромне количине ђубрета запремају драгоцени простор. Ово ђубре лежи ту већ дуже времена, а нико се до сада није сетио да га уклони и на тај начин омогући правилније одвијање посла у предузећу. Не само да би ђубре требало уклонити због запремања простора, него — што је још важније, — због тога што радници и намештеници предузећа за време рада морају да удишу кужни ваздух и прашицу коју ветар диже са сметлишта.

Требало би извидети ко је надлежан да уклони ово легло клица које угрожавају здравље радних људи. Зар се чак економска секција подружнице није забавила овим питањем и потрудила да којим било путем допринесе обезбеђењу радништа и побољшању радних услова у предузећу.

Драг. Р. ВЕШКОВИЋ
судија Округлог суда за Округ београдски

НЕМАРАН РАД ОСОБЉА ГРАДСКОГ КУПАТИЛА

Према објави на вратима Градског купатила у улици 29 новембра ради непрекидно. Када сам, међутим, пошао на купање 7 овог месеца, чекао сам узалудно од 14 до 16.30 часова. И остали посетиоци су се жалили да се овде врло неуредно ради. Особље које издаје карте увек го-

вори да се може купати кроз 15 минута, а уствари прође и по два и по сата у чекању.

Не може се кривити само на другарицу која издаје карте, јер и она добија погрешна обавештења од осталог особља, али би свакако требало да читаво особље успостави неки план по коме ће радити, како би се престало са немарношћу којом се ометају посетници.

Звездан ДЕКЊИЋ

Београду је потребно више зеленила

Да је већ пролеће на ливадама и у шумарцима око Београда, Београђани опазе по висобама што се продају по угловима још сувих и хладних градских улица. Донесе га и млак ветар са горким мирисом зеленог шибља и тек никле траве.

Градски дрвореди, баште и травњаци много касније освеже град, а и освеже га само онолико, колико се грађани залаже да потпуногу сађењем, окупавањем, кресанњем и другом негом напредовање зеленила, које теже буја међу блокловима вишеспратних зграда и подлочаним и асфалтираним улицама.

Труд, да од нашег сивог и лети прашњавог и нездравог града, начинимо свежије, здра-

вији и веселији град, никако не мора да буде претеран. А мали напори појединца: домаћинца, омладине, пензионера и пионира могу много да учине у том правцу.

Не треба много труда, а исто тако ни средстава, да сваки комад слободне земље, да свака башта, балкон и прозор, буде не само украс, већ и да допринесе освежењу нашег градског ваздуха. Осим тога, нега растиња и цвећа одмара и освежава од других послова, а сваки однегован бокор или младица изазивају оправдану радост.

Ове дане, кад пролеће у наш град још доноси само висобабе обране у околини и развојорац из шумарака, не треба пропустити. Уколико не распо-

лажемо комадом земље или баштом, утолико пре треба да искористимо балкон или прозор и да, користећи заборављене саксије, па и неупотребљиве судове, сандучиће, или кутије од конзерви, спремима, сејањем, расад оног цвећа, које не тражи много земље и специјалне услове.

Овога лета грађевинска зона у Београду биће веома обилата радovima, а то значи да ће град обилovati и неминовним пратиоцем таквих радова: прашином. Баш зато, као протутежу, треба поставити: што више зеленила у граду.

Да би неговање травњака, дрвореда, шибља и цвећа могло боље и успешније да се спроведе и омладине и антифашистичке могли би, у оквиру такмичења, да узму на себе обавезе за акције у овоме смислу, а удружења пензионера и инвалида, која не изостају у свим радovima који користе грађани и заједници, могу да допринесу својим учешћем.

Осим тога, треба водити рачуна да се не лони и безразложно кида шибље и грање, које прелази преко баштенских ограда. Многи то чине не мислећи, махинално, не у рђавој намери. Зато треба сваки исправан фронтвац да их опомене одмах, на лицу места. Треба, исто тако, поштрићити контролу у парковима, кад јоргован, јасмин и друго украсно шибље и цветало. Не сме се дозволити да се због себичности појединца пустоши наша заједничка градска имовина.

Постављајући овај предлог, верујемо да неће бити у граду добре домаћинке, омладинке, или било кога, ко има времена и смисла, а ко неће све учинити да Београд добије што више зеленила и цвећа, што значи: више свежине и веодрине.

Савремена љубавна изјава

— Ви сте за мене, Зорице, више, више... него... 90 тачкица на ИГ-карти!

Проценташа

ПОДИЗАЊЕ НОВИХ СРЕДЊИХ СТРУЧНИХ КАДРОВА

Средњотехничку школу у Београду посећује 145 радника

Кроз згуснути ваздух прохладне учионице одјекје пријатан глас професора руског језика.

— Может ли работни в' капиталистических странах получати образованије?

Двадесетак људи, што згурени у зимским капутима седе у ђачким клупама, подижу поглед ка професору и, не сачекавши да он именује онога ко ће да одговори, дају слободно прост али одлучан одговор.

— Њет, таваришч, прафесор, њет.

Радници - ученици који сада седе у ђачким клупама уверили су се врло добро у капиталистичкој Југославији да радник нема могућности да се образује, да учи, да стиче нова знања. Тада су за њих врата науке била затворена и зато је одговор који дају професору руског језика тако одлучан и спонтан.

Већ је друга година како ти исти људи различитих доба старости у рукама grubим од рада држе оловку, прелиставају танке листове књига, пишу, цртају и уче у Средњотехничкој школи, јер су предатна времена прошла и у ослобођеној земљи радник је добио сва права, па и могућност да се образоваје.

Свакодневно, после осмочасовног рада у предузећу, долазе у школу радници - ученици да би још шест сати учили.

— Осешам како постајеш тежи. Знаеш стичеш и способност да на раду брзо откљониш тешкоће.

Пролазе сати, мењају се професори: руски, географија, историја, хемија, механика технологија. На часу електротехнике појављу се пређено градиво.

— Хајде Динићу, — позива професор.

Пред таблу излази радник у старој војничкој блузи.

— Израчунај ми колика треба да буде количина и дебелина жице код напона од 110 волти ако је снага отпора 5 KV, а мотор се налази на 40 метара од бројила?

Под сигурном руком ребају се на табли формуле, бројке и рачун бива брзо завршен.

За време одмора, гледајући преко наочара, гледећи дуге брке, 48-годишњи електричар Радоје Станарчић објашњава:

— Е, другови, без знања математике не може се бити добар електричар. И, ето, срамно та ме било да останем само

полуквалификовани радник, када ми се пружа могућност да учим.

— Ма ко не воли да учи? Сви смо ми зато и дошли овде, — упада му у реч млађи радник, — али што је много, много је. Радниш осам сати у предузећу, у школи си још шест сати, ако станујеш далеко на Чукарици као ја, онда и на путовање изгубиш још три сата... Па када да стигнеш да научиш нову лекцију, када да се одмориш! Било би добро да нам Месно синдикално веће на неки начин омогући, да у предузећу радимо два сата мање. Тада бисмо могли да постигнемо све.

— А ти, братац, ако не можеш да стигнеш, напусти школу...

— Не буди смешан, ја хоћу да учим.

Тешког, озбиљног и напорног посла прихватили су се радници који посећују Средњотехничку школу, али према показаним резултатима у првом семестру успех је приличан.

На 145 ученика (у почетку године било их је 193, али сви нису могли да издрже напо-

ран рад и напустили су школу) при крају првог семестра од 1.413 датих оцена било је 120 одличних, 345 врло добрих, 848 добрих и 120 слабих. Резултат је приличан према успеху у другим, редовним средњим школама.

Грађевински отсек похађа данас 25 ученика, електротехнички — 54, а машински — 74. Највећу тешкоћу у раду чини недостатак времена, јер сваки радник - ученик на раду у предузећу, слушању предавања и путовању до куће свакодневно утроши просечно по 15 сати, а програм који прелазе не разликује се ни мало од програма Средњотехничке школе, преопширан је и често обухвата за раднике и непотребне предмете (хигијена, физкултура итд.).

Али и поред свих тешкоћа радници воле школу.

— Потребни су нам кадрови, а без учења они не могу да се створе, — каже проседи електричар Радоје. — Морамо да се помучимо мало, али зато ће наши млађи моћи да посећују редовно Средњотехничку школу.

Б. ВУЧКОВИЋ

Успеси металских предузећа Београда у такмичењу

Уласком у годину планске привреде отпочело је по свим београдским предузећима и такмичење за испуњавање и премашивање постављених производних планова, за учвршћење синдикалног рада и за подизање културно-просветног и стручног нивоа радника и намештеника.

У том такмичењу металици Београда постигли су у јануару месецу знатне успехе. Насупрот новембру и децембру 1946 године, у јануару 1947 производни планови су у већини предузећа премашени. Укупно премашивање производних планова металских предузећа у јануару износи 12,55%. Поред премашења производног плана, металици су дали 9383 добровољно радна сата, и одржавају 17 курсева за стручно уздизање, којима је обухваћено 757 слушалаца. У јануару је на курсевима одржано 196 предавања.

Од 19 металских предузећа производни план је пребацило 15 предузећа, а само 4 преду-

зећа нису испунила план и то у главном због несташнице материјала или због реорганизације посла. У металним предузећима ради се 51,5% свих послова под нормом. Пет предузећа успело је да знатно смањи трошкове производње.

По свим металским предузећима формирани су пододбори и синдикалне групе.

Најбоље предузеће у јануару било је предузеће „Дитинг“, у коме је производни план премашен за 27,8%, а затим долазе предузећа „Искра“ (ливница) која је премашила производни план за 21,7% смањивши трошкове производње за 0,52% и ливница „Балкан“ са пребацивањем производног плана за 17,5%. Ливница „Меркур“ пребацила је производни план за 10%, предузеће „Гођевац“ за 9,8%, предузеће „Телеграфска“ за 9,2%, „Елс“ за 8% и Ортопедски завод за 7%. Главна ауто-радионица такође је пребацила производни план за 7,29%.

У првом месецу године планске привреде укупно премашење производних планова металских предузећа за 12,55% претставља знатан успех, тим пре што радници металских предузећа немају намеру да се задовоље овим успесима већ, појачавајући свој такмичарски дух настоје да покажу све боље и све веће резултате. У новом такмичењу металици су добили и прво новатора. То је Владимир Милошевић, радник „Челикоса“, који је повећао производног кодена за чуккове за 107%.

Успех београдских металских предузећа у јануару месецу сведочи да ће у години електрификације и индустријализације земље металици главног града Републике дати велики допринос.

Потреба правилног награђивања радника

Значај норми у планској привреди огроман је не само због тога што се правилним нормирањем омогућује свестрани увид радног процеса, већ што такав рад даје потстицаја за веће напоре и веће успехе. Материјални стимулус при раду игра огромну улогу, он утиче на радника покрећући га на веће залагање и на веће успехе. Нормом се постиже тај циљ само у случају ако је за њу утврђена и акордна стопа плаћања, ако се свака произведена робна јединица преко норме плаћа раднику. Увођењем норми у предузеће без плаћања по акордној стопи неће се постићи жељени резултат, неће се повећати љубав према раду нити остварити правилно награђивање према радном учинку. Као даља последица, неће се моћи да постигне ни смањење цене производа, јер док један део најсвеснијих и најбољих радника улаже напоре у производном процесу и смањује дужину времена потребног за израду извесних артикала намењених општој потреби, док тај свесни део радника настоји да својим радом снизи цене производа, докле постоје појединци који се извлаче на рачун туђег залагања не испуњавајући предвиђену норму а добијајући исту сатну плату као и прворазредни радници, који су у рад уложили највеће напоре.

Ето због чега је увођење норми без акордног плаћања некорисно. Када се сваки комад произведене робе преко норме плаћа радницима, када

се свако испуњавање норме одражава на плати радника тек тада такмичење може да се одвија правилно, тек тада увођење норме може да показује најпозитивније резултате у повећавању и побољшавању продукције.

У већини наших предузећа норме су уведене, али код већине не постоји и обавезна акордна стопа плаћања. То је огроман пропуст. Ради се по норми, а плаћа по сату. Због тога се дешава да они који пребаце норму за више процената добију исту награду као и они радници који норму не достижу, било због слабих стручних квалификација, било због лењости. Очигледно је да се на овај начин чини неправда радницима који су уложили највећи труд у производњи.

Управе многих београдских предузећа одговлаче са увођењем плаћања по акордној стопи. У Градском саобраћајном предузећу норме су уведене скоро на свим радним местима, али се не плаћају по акордној стопи. Норме су добро постављене, многи радници својим пуним залагањем на послу пребацују те норме, али за такав рад не добијају и одговарајућу новчану награду. Иако радници траже да се уведу плаћања по норми, управа предузећа одговлачи са решавањем овог горућег питања.

Норма има за циљ да се залагање радника што боље и

правилније награди, али ако се не спроведе и плаћање по њој, тај циљ је промашан. У индустрији мотора и металном предузећу „7 јули“ постоје норме, али се плаћа на сат, а за премашење норме добија се с времена на време извесна новчана награда. У „Југоштамп“ норме постоје, али плаћање није добро спроведено. Руководство предузећа изговара се да је то немогуће због тога што не постоји сериски рад и што су послови различити. Готово код свих осталих штампарских предузећа у Београду за рад по норми добија се сатна надница. Управе предузећа обично на радничке приговоре одговарају да „нема буџета“, а управни одбори синдикалних подружница не настоје да се спроведе правилно плаћање рада по норми.

Плаћање по норми досада је у Београду најбоље спроведено у текстилној индустрији. То правилно награђивање је један од најважнијих узрока успеха такмичења и сталног пада цена текстилних производа. Међутим, код разних текстилних предузећа, квота плаћања је неуједначена, тако да се у једној фабрици за рад под нормом добија већа надница него у другој. Пленум Централне управе Савеза радника и намештеника текстилне индустрије је ипак благовремено учио ове неправилности и већ су у току припреме за једнообразно разврставање радних места и одређивање основних плата по једнообразном систему.

Управни одбори синдикалних подружница свих ових предузећа у којима се ради али не плаћа по норми, морају да штите интересе свога чланства, морају да потпомогну увођење акордне стопе плаћања. На тај начин оне ће успети не само да заштите интересе својих радника, већ ће постићи и даље резултате у такмичењу, чiji успех у многоме зависи од правилног награђивања радника. Не сме се дозволити да ударник и лош радник сатном надницом буду подједнако награђени за потпуно различите радне учинке. Плаћањем по норми постићи ће се да свако буде награђен према резултатима свога рада.

И пред управне одборе синдикалних подружница и пред управе предузећа, увођење акордне стопе плаћања поставља се као задатак који треба што пре решити, јер од тог решења зависи такмичење у предузећу, зависи успех пре године планске привреде, зависи даље падање цена производа потребних широким народним слојевима.

НАШИ НОВАТОРИ

Иван Шутић повећао производњу за 886%

Доскора израда али за перорезе у фабрици „Фортуна“ у Земуну пропала је кроз три фазе на три разне машине. На првој машини сенка се жица, на другој се преговала, а трећа машина бушила је рупе. То је био дугачак и испрекидан процес који је захтевао доста времена. Но тако се радило одувек и другог, бржег начина није било.

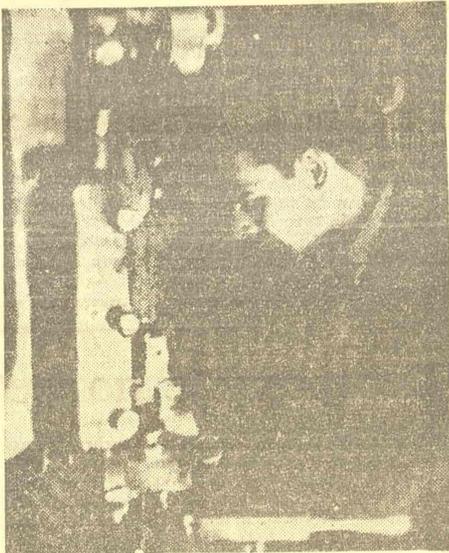
Марта прошле године дошао је у предузеће Иван Шутић, машински бровар. Дуго и пажљиво посматрао је израду ових али и најзад дошао до закључка да све три операције може да врши један радник на једној јединој машини.

— Студирао сам цртеже и сам цртао, каже Иван Шутић. Старији мајстори говорили су да је то немогуће. Жица ће се савити, окренути. Ја се запозно и ето — успео сам.

Производња али на машини коју је изумео Иван Шутић иде на следећи начин: Затегнута жица провлачи се преко неколико точнића који је исправљају и кроз мали отвор долази до једне ручице. Затим се покрећу ручице жица увлачи у квадратни конат ширине 4 милиметара. Плоча која је стављена преко овог канала не дозвољава жици да се окрене или савија. Изад квадратног канала је једна мала направа у облику правоугаоника, која је увучена у пресу. На доњем делу налази се мало испупчење које спљошти жицу; у средин два штифта који буше рупе и на крају нож са радијусом који исече жицу са обе стране. Притиском ноге ова направа се спушта и удара у жицу, вршећи одједанпут све три операције.

Материјал од кога је начињен проналасак је од Сименс-Мартин челика и то само они делови који нису много оптерећени. Остали делови који трпе велико оптерећење су од челика 2002.

— Када сам завршио, пробасо сам на машини са слабим притиском. Није успело, прича Шутић. Тада сам пребацио свој изум на другу машину са јачим притиском и — успео је.

Иван Шутић, новатор фабрике „Фортуна“ у Земуну

Стручна комисија прегледала је проналасак и утврдила да је производња повећана за 886%, квалитет побољшан за 20%, а уштеда у материјалу за 5%. Ивану Шутићу одато је признање — добио је назив новатора и новчану награду.

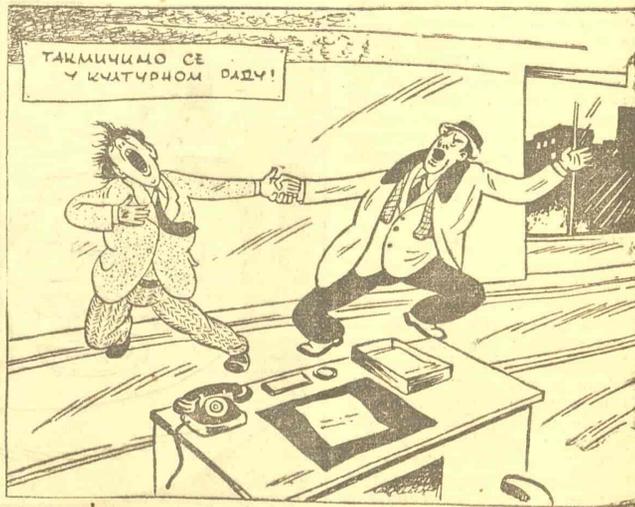
— Сада правим још један изум. То је заправо четврта операција у којој ће се већ готове али и савијати.

Решењем владе НР Србије ВС бр. 79 од 13 фебруара 1947 године Земаљско предузеће Србије за промет стоком и сточним производима «Промес» мења име и од 25 фебруара о. г. фирма предузећа гласи:

Државно привредно предузеће за промет стоком, сточним производима и сточном храном „СТИГ“

Адреса: Стиге — Београд, Војскава Бјерута 12. Тел. 21-904, 21-905, 20-870 и 29-867

Такмичари

— Хајде на колективну посету биоскопу!
— Нећууу, глед'о сам 3 пута тај филм!
— Мораш! То не важи, није било за поене!

Радници на часу у Средњотехничкој школи

КАКО ДА СЕ УБЛАЖИ НЕСТАШИЦА СТАНОВА

Проблем смештаја државних установа

Смештај установа и предузећа претставља за станбене власти највећи проблем, јер од правилног решења тог задатка умногоме зависи развој и правилно функционисање тих установа. Због тешке станбене ситуације, станбене власти при решавању предмета овакве природе налазе на многе тешкоће.

У Београду се налазе сва министарства Федеративне Народне Републике Југославије, министарства Народне Републике Србије, са својим дирекцијама и главним управама, и низ других установа. У недостатку пословних просторија државна надлежности, предузећа као и јавне организације смештене су у станбеним просторијама. Природно је да број просторија за канцеларије није довољан за нормално развијање послова. Услед развоја и сталног проширивања послова нашег државног апарата, потребе за смештај установа расту из дана у дан.

Досада је смештај установа у многим случајевима вршен на тај начин, што су се исељавале целокупне зграде које су додељене за пословне просторије. На тај начин претваране су станбене просторије у пословне.

Поред смештаја установа, станбене власти имају да реше и проблем смештаја породична стручњака који су, као неопходни, досељени из унутрашњости. Поред редовног посла при смештају установа и стручњака, станбене власти су од 1 маја 1946 до 1 марта 1947 године доделиле установама 84 оштећене зграде. Већина тих зграда додељена је Министарству индустрије ФНРЈ, Министарству саобраћаја ФНРЈ, Министарству грађевина НР Србије, Министарству рударства ФНРЈ и другим установама.

Из предмета који се достављају Станбеном одељењу врло често се може видети да захтеви државних установа и предузећа нису скромни. Ти захтеви су обично дошли према тренутно насталој потреби, без обзира на тешку станбenu ситуацију и могућности Станбеног одељења да удовољи молбама. Сада се у Одељењу налази око 290 захтева за смештај разних установа и предузећа. Да би Станбено одељење могло да задовољи само пет оваквих захтева, било би потребно да се исели 314 породица. Природно је да Станбено одељење нема могућности за исељавање свих ових породица, којима треба најни нове могућности смештаја.

Државне установе и предузећа нису се позабавили питањем подизања нових објеката за смештај својих пословних просторија. Станбено одељење је већ у више махова, преко штампе, скретало пажњу да установе треба да предвиде градњу својих сопствених пословних просторија у новој години.

Дешавају се случајеви да установе и предузећа купују готове приватне зграде, са намером да их користе по одредбама чл. 13 Закона о располагању становима и пословним просторијама. Станбено одељење нема могућности да реши проблем исељавања станара из ових зграда, јер нема расположивих станова које ни дало у замену исељењем породицама, на што га обавезује чл. 15 поменутог закона.

За правилно решење овог необично важног проблема, да би се станбеним властима омогућио успешан рад, потребно је да предузећа и установе саме предузму изградњу нових зграда, напуштајући праксу куповања старих зграда које су већ настањене. Зидање нових објеката за смештај пословних просторија предузећа или за смештај радника, намештеника и њихових породица, било би најрадикалније решење станбеног проблема у Београду. Због тога, зидању нових објеката наша предузећа и установе морају да посвете највећу пажњу, јер би се на тај начин саме установе могле правилно да смештају, а велики број станбених зграда био би ослобођен за смештај оних породица које немају станова. С друге стране, када руководство предузећа подижу зграде за смештај својих пословних просторија, она ће, знајући своје потребе, моћи да предвиде и величину зграде која ће омогућити што боље пословање њиховиштва.

Б. ПЕТРОВИЋ

ЛАНЧАНИ РАД У КОНФЕКЦИЈИ „ЕЛКА“

Припрема материјала за кројење рубља

На крају панца излази готова кошуља

А затим се кошуље претварају, пегају и ...

Што више производа радном народу

Радници и руководиоци „Елке“ одлучили су да искористе сваки минут радног времена, да извуку од машина све што оне могу да дају, да повећају производњу и премаше производни план у 1947 години за 15 од сто, побољшавајући квалитет рада и смањујући производне трошкове.

До такве одлуке радници су дошли гоњени жељом да поможу своје народу, да га одену и пруже му могућност бољег, имућнијег живота. Од одлуке до дела, када постоји чврста решеност, не води други пут.

Раднице и радници, запослени код „Елке“ досада су увек постигали најбоље резултате у такмичењу. Како? Несаломљивим радним еланом, добром организацијом посла, самодисциплином при раду.

Али да би план производње за 1947 годину био испуњен, било је потребно потпуно реорганизовати посао. И то је учињено.

Код „Елке“ се данас ради у ланцу. Рубље се најпре кроје и тако изрезани делови долазе до ланца машина. Од исечене парчади до готове кошуље кратак је размак: 26 пари руку.

У фебруару рад код „Елке“ је био полуланчан. Оно што је четрдесет радница производило раније за осам сати данас са потпуним ланчаним радом, свршава свега 26 радница.

Са преласком на ланчани систем рада одмах смо повисили и норме. Међутим, успевамо да и те нове норме преборимо, — каже предрадница Зора Јевтић.

Уколико раднице дуже раде један одређени посао, утолико ће оне да га заврше за краће време. Упростили смо посао. Уместо да једна радница врши једну за другом, десетак разних операција, при изradi вешта поделили смо операције. Тако се сада све операције врше једновремено. Успели смо и успећемо још више да, увежбавајући раднице

за рад на једном послу, једној операцији, смањимо укупно радно време потребно за производњу комада рубља.

Пре рата смо били робови машина. Борили смо се против рада у ланцу, којим смо бездушно експлуатисани. Данаас смо господари тих истих машина и увођењем ланчаног рада боримо се за бољи живот.

То значи да ће ланчани рад у „Елки“ омогућити даље побољшање и усавршавање производње, даље појевтвињавање робе. Широки народни слојеви биће снабдевени довољним количинама потребног рубља.

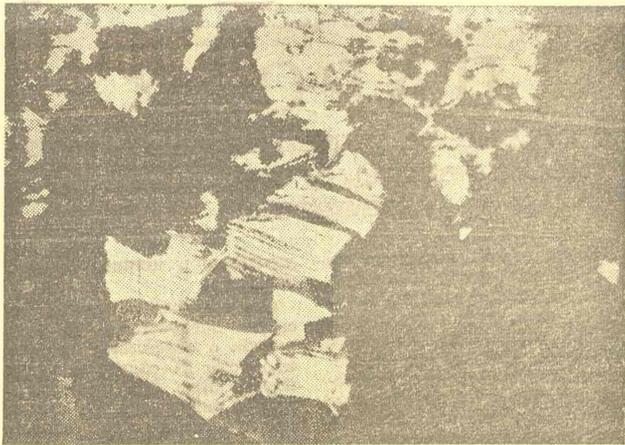
У новом такмичењу већ око 60 радница успева да премачи новопостављене норме. Листа успеха није завршена.

— Њој нема краја!

Али на крају прве године планског рада радни колектив „Елке“ моћи ће да се похвали:

— Нисмо преbacили план само за 15 од сто колико смо обещале, већ знатно више, за...

И добиће проценат Сувопарна бројна која ће љубави према раду рећи више него стотину празних фраза.

Пре изласка из фабрике, рубље се одбојства, пакује и припрема за експедицију

ПЕРСПЕКТИВЕ РАДА ИНВАЛИДСКИХ УДРУЖЕЊА У БЕОГРАДУ, ЗЕМУНУ И ОКРУГУ БЕОГРАДСКОМ

Инвалиди својим радом доприносе обнови своје земље

Ратним инвалидима давани су пре овог рата бедне потпоре од којих нису могли ни животарити. Није била реткост видети тешког ратног инвалида како са неким издатим уверењем проси по кућама и улицама.

У новој држави стање ратних инвалида из основа се изменило. Држава сматра као дужност да сноси сву бригу о њима, инвалиди су окружени бригом и старањем државе.

Под руководством привредно-финансишког одсека Округног одбора за сада постоје четири канине, једна кројачка радионица, магацин за намјернице и једна текстилна продавница. Инвалиди имају и малопродају дувана, тако да данас постоји 382 продавнице дувана, од којих ће се 82 укинути и остаће највише 300 радни смањена режиских трошкова. Организован је такође и Централни магацин, који води евиденцију о свој роби.

Ускоро се предвиђа организација једнаест канина. Округни одбор формираће предузећа разних грана. За сада је у току формирање Градског угоститељског предузећа инвалида за Београд и Земун под који ће потпасти пет ресторана, један хотел и петнаест кан-

тина. У пројекту је и стварање предузећа за малопродају дувана и дуванских прерађевина, које ће продавати и вредноснице (таксене и поштанске марке итд.). Округни одбор добио је од Савеза радничко-службеничких задруга за Ср-

бију и једну радионицу за израду сита.

Сав чист приход од предузећа и продавница којима руководи Удружење инвалида шаље се у Централни фонд у који се сакупљају средства која треба да обезбеде самостал-

но издржавање инвалида и испуњење обавеза датих маршалу Титу.

На територији Београда и Земуна има 6.020 личних и породичних инвалида, чланова Инвалидског удружења, који добијају према проценту неспособности од државе одговарајућу потпору.

Инвалиди, који су много жртвовали у Ослободилачком рату, неће, и поред делимичне телесне неспособности, да буду некорисни друштву. Они желе да раде и допринесу, неће да се осећају као баласт друштва и теже да се што пре осособе и постану корисни друштвеној заједници. Одржавају се разни курсеви: административни, фотографски, пртачки и други, на којима инвалиди добијају стручна знања да би се могли укључити у привредни живот. Има доста и инвалида студената и ученика гимназија. Округни одбор је запослио 90% инвалида у Београду и Земуну који могу да раде. Сви инвалиди активно учествују у политичком и културном животу.

Развој и организација привредних предузећа која су под руководством ратних инвалида треба да омогући да се од 1950 године инвалиди сопственим средствима потпуно обезбеде.

СВАКОГ РАДНИКА И НАМЕШТЕНИКА треба детаљно упознати са привредним уредбама

Већ се увелико пише и говори о привредним уредбама које је донела у току месеца јануара наша Савезна влада. Међу тим новим уредбама је једна од главних Уредба о фонду руководства, која је ступила на снагу 1 јануара ове године.

Да би се обезбедила што боља и бржа примена било каквог закона или уредбе, одговорни руководиоци и наши радници и намештеници треба да буду у потпуности упознати са таквим законима, уредбама и сл. Како се већ прилично пише и говори о примени привредних уредба које су сада на снази, рекло би се да су широки редови радника и намештеника са њима упознати и да ствар са применом тече уз највећу њихову помоћ. Ако се мало више унесемо у то питање, видећемо да са многим уредбама радници још нису довољно упознати, па ни са Уредбом о фонду руководства, за коју су они највише заинтересовани. Не само да о фонду руководства нису још у потпуности упознати широки редови радника и намештеника, него има случајева да и понеки синдикални активисти-функционери нису довољно прорадили Уредбу, како би могли схватити њен значај и протумачити је синдикалном чланству.

Пошто по питању оваквих привредних мера које треба спроводити у предузећима нису радници довољно упознати да би могли привредним руководиоцима, управницима пружити помоћ, да би сарађивали између једних и других била боља и да би правилније схватили и једни и други свој задатак, Месно синдикално веће је организовало семинаре на којима су третирана оваква питања. Настојећи да се радници што пре упознају са перспективним плановима појединих грана наше индустрије, са финансишким плановима предузећа, са акумулацијом, структуром јединствених цена, фондом руководства итд., Месно синдикално веће је сазвало управне одборе подружница односно грана индустрије као хемиске, текстилне, индустрију исхране, кожарске и металне. За ове гране индустрије семинари су већ одржани, док ће се за остале наредно одржати.

Уз сагласност савезног Министарства индустрије на ове семинаре позивају се и управници предузећа. Савезно Министарство индустрије пружило је помоћ тиме, што је одредило да привредни руководиоци из појединих главних дирекција односно грана индустрије одреже реферате на овим семинарима о привредним мерама владе, које се сада спроводе у живот, а о односу управних одбора подружница и управа предузећа говорили су синдикални руководиоци из месних одбора.

Досада одржани семинари доказали су да још није ни издалека довољно учињено на популарисању и објашњавању радницима значаја привредних уредба, а нарочито фонда руководства. Досада одржани семинари показали су, и поред недостатака, добре резултате. Они ће радницима и намештеницима па и самим управницима доста користити. Један од прилично добро успешних семинара био је кожарске струке. На овоме семинару су радници и управници будно пратили излагање реферата, а затим су постављали низ питања која им нису била јасна. Са семинара су присутни отишли са низом објашњених и прецизнијих питања. Остали семинари, који ће се одржати, треба да буду што популарнији и разумљивији; референти не треба да се упуштају сувише детаљно у стручне ствари, јер нам искуство са досада одржаних семинара говори, да је таквих случајева било, тако да присутни нису могли схватити главно и основно, тј. суштину и значај промена које се врше у нашој привреди, да би им и задаци били што јаснији и одређенији.

Не задовољавајући се само овим начином прорађивања привредних уредба наше владе, Месно синдикално веће приступило је организацији низа предавања у већим индустријским предузећима и Синдикалном дому. За ову сврху организован је актив предавача. Поред овога, дата су упутства организацијама који материјал и чланке треба прорађивати преко кружока и читалачких група.

Запетљана ствар

— Кога ли они муку кад имају толико млека?

КОМУНАЛНИ ПРОБЛЕМИ Београда

Градско предузеће за воће и поврће закључило је уговоре за увоз 4.787 вагона поврћа

Н овоосновано Градско предузеће за воће и поврће у месецима јануару и фебруару увезло је у Београд 404.401 килограм конзервираних производа и артикала у свежем стању: јабука, ораха, компота, пасуља итд. Контигенти су услед рђавих временских прилика стизали повремено, тако да су производи пуштани у продају, један део преко задруга и продавница Предузећа на пијацама, док је други део дељен социјалним установама: болницама, дејчим домовима и домовима ученика у привреди, као и мензама. „Гранал“ је и даље продавао припремљену зимницу — кисео купус, разне салате, мармеладу, суве шљиве, па ипак, на тржишту су се осећале последице неродне прошле године, тојест, потражња није могла да буде задовољена.

Пошто ће Градско предузеће за воће и поврће отсади највећим делом снабдевати Београд повртарским и воћарским производима, примило је оно задатак да тржишта обезбеди поврћем, и то количинама које ће задовољити потражњу.

Закључење уговора о откупу поврћа са среским земљорадничким задругама у Војводини је први корак у извршењу постављених задатака. Иако је овај рад у току, ипак су резултати задовољавајући и очекује се да ће бити још успешнији. Комисије Градског предузећа за воће и поврће за контрахирање окончале су главни део рада у Вачкој, а отпочеле су закључивање уговора са задругама и земљорадницама у Банату, Срему и Србији.

Досада су закључени уговори за довоз 4.787 вагона поврћа, које ће бити произведено за Београд. Среска земљорадничка задруга у Жабљу испоручиће 593 вагона, Сента 468, Нови Сад 893, Опаца 55, Месна земљорадничка задруга у Куписини 432, среске земљорадничке задруге: Стари Бечеј 80, Суботица 265, Вачка Топола 230, Кула 10, Вачка Паланка 11, Сомбор 169 вагона поврћа. Задруга у Новом Кнежевцу у Банату произвешће за Београд 373 вагона поврћа, Велика Кикинда 232, Зрењанин 278, Јапа Томић 153 и Земаљско предузеће Панчевачки Рит 594. Комисија од пет чланова закључује уговоре у Панчеву са бившим закупцима „Гранала“ који нису успели у прошлој години да испоруче одређену количину повртарских производа на београдска тржишта.

Ове количине поврћа садржаће следеће производе:

Врста:	Број вагона:
млади кромпир	200
пасуљ	1116
кромпир	2114
купус	1142
црни лук	213
сочиво	38
грашак у зрну	28
разне зелени	96
парадајз	220
боранија	21
крављаци	21
бели лук	6
мак	2,5
рен	1
грашак зелени	56
кељ	6
цвекла	5
тиквице	8
карфиол	4
бостан	53

ПАРОЛЕ

Не служе за украшавање већ за мобилизацију у извршавању задатака

Најбоље могуће решење саобраћаја између Земуна и Београда

Прелаз путника из Земуна у Београд прилично је компликован. Аутобуси саобраћају у великим размацима, тако да грађани који станују у Земуну а раде у Београду и обратно, врло тешко могу да стигну благовремено на посао. Редови пред аутобуском станицом су редовно необично дуги. Као задње средство путници користе трамвај, који вози до близу бившег Сајмишта. По изласку из трамваја добар део пута мора се превалити пешце до моста.

Грађани Земуна расправљали су на који начин да се најправилније реши питање саобраћаја између Земуна и Београда. На насељским конференцијама дат је већи број предлога. Међутим, сви се они своде на једно:

Трамвајску пругу од Сајмишта требало би продужити до моста, јер услови за то постоје. За тај посао могу да се употребе шине од колосека који се налази са леве стране пута Земун—Београд, који је сада затрпан земљом јер се не употребљава. Што се тиче радне снаге и то питање би се лако решило. Грађани Земуна пристају да добровољним радом помогну постављање шина.

Продужење трамвајске пруге олакшало би умногоме саобраћај између Земуна и Београда. Трошкови за ово продужење не би били велики с обзиром да удаљеност од крајње тачке пруге до прилаза мосту није велика. Грађани би такође радо пристали да плате и већу возну цену за трамвај, да би избегли пешачење од добрих пола сата по блату и муљу, а увече још и по густом мраку.

У време када се граде читаве пруге за теретни саобраћај, продужење трамвајске пруге до Земунског моста не представља велики проблем и зато надлежни органи треба да се позабава жељама грађана Земуна и ваину им усусрет.

Решење проблема саобраћаја између Београда и Земуна велики део радног народа Земуну и Београду био би лишан једне велике брига и невоље, примлајући продужење пруге са највећим задовољством.

Коста М. КОЧАБА
Дубровачка 22 Земун

Свака парола истакнута на зиду мора бити дубоко повезана са најактуелнијим задацима, који стоје пред предузећем, синдикатом, Народним фронтом. Али, изгледа да већина подружница није схватила прави значај парола, због чега има и таквих случајева да се о њима нити води рачуна а још мање да се ствара план, где ће се која парола истаћи. Има примера да у многим предузећима стоје пароле које су потпуно застареле, као: „Нека 10 новембар буде дан победе српског народа“, „Тамничимо се за Јесењин крос“ и још низ сличних парола.

Пароле треба и морају бити актуелне. Данас пред радничком класом, и пред читавим народом стоје озбиљни задаци у вези са индустријализацијом и електрификацијом земље, са новим привредним планом и пароле би требало о томе да причају, да говоре, да потсећају на задатке који стоје пред читавим народом и радничком класом и да се кроз те пароле изражава вера и снага свих трудбеника наше Републике.

Синдикалне подружнице добиле су од Месног већа извештај о броју политичких парола и парола у вези са производњом и то, нарочито оне које су повезане са одлужама Четвртог пленума Централног одбора Јединствених синдиката Југославије, са правом да их користе онако како би њима најбоље одговарало. Међутим десило се то, да су извесне подружнице отштампале све доинвене пароле и окитиле зидове свих одељења истим паролма. То је није ништа добивено, јер многе пароле или не одговарају производним задацима, одељењу или надлештву где су истакнуте, или пак нису истакнуте оне пароле које имају важности за живот по-

дружнице и читавог предузећа.

Све подружнице треба по својим предузећима да воде рачуна о обнављању парола и о томе да садржина свих парола буде што упечатљивија и актуелнија. Не сме се пренебрегнути ни спољња форма парола. Досад многе подружнице нису најсрећније решиле техничко извођење писања парола. Било би zgodно да се по предузећима образују техничке екипе у саставу културно-просветних комисија, које би водиле рачуна о паролма, пронашле погодна места за њихово истапање јер техничке екипе које би имале такав задатак могле би са много више плана да се брину о истапању парола, о њиховом изгледу него што су то радиле до данас. Пропусти који су учињени досада треба што пре исправити, а то ће се успети ако културно-просветне комисије подружнице и сви њени чланови уложе више труда и више напора.

М. КАЛЕРЕВИЋ

ПЕТОГОДИШЊИ ПЛАН обнове и изградње Москве

Ускоро ће се прославити 800-годишњица Москве, главног града Совјетског Савеза. Овај древни град, понос сваког совјетског човека, у току своје дуге историје претрпео је многе и многе најезде варвара, које је херојски одбио и уништио.

У периоду мирне изградње совјетске државе, Москва се брзо и снажно подизала. На подизању и развоју Москве учествовала је покртовано маса совјетских трудбеника, који су, с дотле невиђеним темпом и љубављу, радили да подигну и улешпају своју Москву, да је претворе у велики индустријски центар. У поређењу са 1913 годином, у Москви је 1940 индустријска производња порасла за 21 пут, а у 1940 години производња фабрика за прераду метала била је 96 пута виша него у 1913 години.

После Октобарске револуције власт совјета је узела у своје руке градско газдинство Москве и учинила све што је у интересу задовољења материјалних и културних потреба московских трудбеника.

За време предатних стаљинских пјатиљетки радило се у широким размерама на реконструкцији московског железничког чвора, на постројењу

дигнут је за кратко време, захваљујући вредним рукама трудбеничких маса Москве.

Цифре речито говоре о великом и покртованом раду на подизању Москве: у 1940 години, у срањењу са 1913 годином, градски саобраћај се повећао за 10 пута, снага водоводских уређаја такође 10 пута, мрежа школа 5 пута, болница 3 пута, а амбуланти и поликлиника за 8 пута.

Али је ослободилачки рат зауставио ово широко и брзо напредовање Москве; много тога што је било стахановски подигнуто у току предатних стаљинских пјатиљетки Немци су бомбама делом уништили, делом оштетили.

Фашистички јуриши и њихове бомбе нису застрашили Московљане. Радови на изградњи Москве продужили су се и за време рата. Тада је завршен трећи део Московског метрополитена, започет четврти део и отпочело грађење водоводних гаса Саратов—Москва.

Победоносни завршетак великог Отаубинског рата створио је услове да се опет настави изградња, да се отпочне обнова Москве. Крајем прошле године на XX заседању Московског градског совјета одржао је реферат Г. М. Попов

приватне зграде за становање припада 1 милион 211 хиљада квадратних метара, што значи 1105 великих зграда за становање. Многе од њих су већ завршене и трудбеници Москве већ станују у тим новоградњама. У току четврте пјатиљетке извршиће се реконструкција многих улица и булевара, као што је улица Пуштина, Мајаковског, разних станица, а завршиће се изградња Кримског, Октобарског и других тргова.

У радове на изградњи уложено је, према плану, за успостављање станбеног фонда, 1 милијарду 900 милиона рубаља.

Једна од важних мера за побољшање животних услова Московљана је грађење спроводника гаса из Саратова у Москву, које је започето у току рата. У Москву је прошле године само од јула до новембра доведено 50 милиона кубних метара саратовског гаса. Обнавља се централа за производњу гаса од сагоревања кокса, која ће дати 400 милиона кубних метара гаса, а тако исто изградити се спроводник плина Тула—Москва.

Велика пажња обраћена је спровођењу топлоте и централног грејања у разним установама, министарствима, школама, болницама и приватним становима Москве. У ту сврху организовано је грађење 118 километара мреже за спровођење топлоте из центра, које су смештене по разним рејонима града.

Водоводу и канализацији је посвећена такође велика пажња у петогодишњем плану, Москве. Моћ водовода повећана је се за 50%. Саобраћај и градски транспорт огромно ће се развити. Трамвајем, аутобусом и тролејбусом 1950 године превозиће се 3 милијарде 350 милиона људи, што ће бити 27 пута више него 1940 године.

Развијање и успешно обављање саобраћаја уско је повезано са поправкама и уређењем улица и мостова Москве. У периоду 1946—1950 предвиђено је да се асфалтира 3 милиона квадратних метара улица и тргова и да се изгради 51,5 километар улчних канала.

О спољњем изгледу Москве много се води рачуна. Колико је то озбиљан задатак види се већ из тога што је 1945—1946 у Москви засађено 411 хиљада дрвета, 1 милион 820 хиљада разних жбунова, саграђено 93 нова сквера и постављено на булеварима и скверовима 205 хиљада нових ограда.

Петогодишњи план поставља као задатак велики и снажан пораст производње предмета широке употребе и даље развијање трговине. Тако ће 1950 године предузећа индустрије и градске лаке индустрије пусти у продају 6 милиона 500 хиљада пари обуће, 225 хиљада ваљеники, 11 милиона 300 хиљада комада шивених ствари, 4 милиона 970 хиљада пари мушких и женских чарапа, 15 милиона 900 хиљада комада трикотажних ствари, 4 милиона 900 хиљада тона металног посуђа, намештаја за 52 милиона 400 хиљада рубаља, металних кревета 285 хиљада комада, итд.

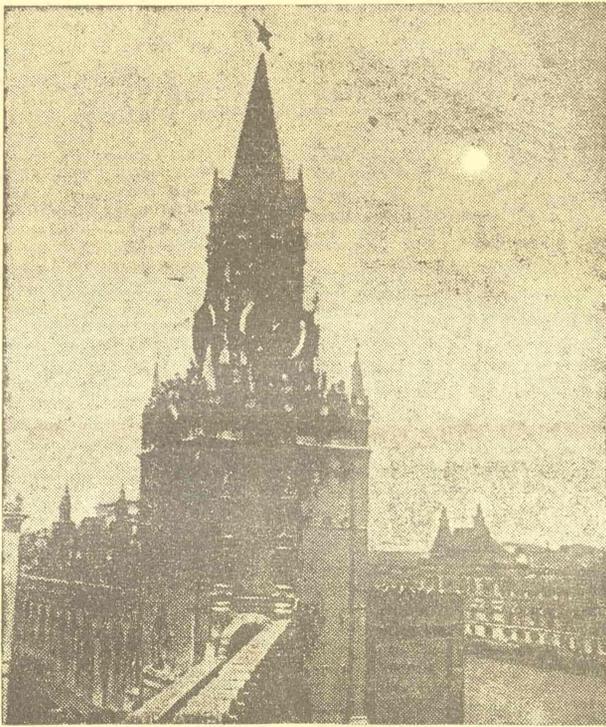
Здрављу и културно-просветном животу Московљана у петогодишњем плану посвећена је велика и озбиљна пажња. У блиско време московске болнице ће имати 4.500 места више него што је било пре рата, а 1950 број болесничких кревета износиће 40.700 и тиме ће се превазићи предатни ниво за 35,7%. Изградити се нове болнице, породилишта, клинике и амбуланте.

Да би се што више подигао културни ниво трудбеничких маса Москве, изградити се 13 нових школа, у које ће моћи укупно да долази 11.400 ђака. У погледу педагошког кадра поставља се потреба за још 7.700 нових учитеља.

У четвртој пјатиљетки биће подигнуто 19 нових биоскопа, завршиће се реконструкција Малог позоришта, успоставиће се Вахтангово позориште, завршиће се градња позоришта у Стаљинском рејону са хиљаду места, и позориште Немировича-Данченка са 1500 места.

Читав овај план обнове и изградње Москве доказ је великог и херојског полета совјетских људи на делу подизања и учвршћивања своје социјалистичке отаџбине. Свеобухватан и детаљан, план показује снагу и брижљивост совјетског народа и несумњиво је да ће тај план Московљани испунити и на многим секторима приватног живота.

Маја КРАВАРИЋ

Москва

великог канала Москва—Волга, који је везао град воденим путем са осталим крајевима совјетске земље. Тада је изграђено више од половине станбених просторија, које је Москва пре револуције имала. Велики број уских, старинских улица претворен је у широке велеградске булеваре. Асфалтирано је више од 5 милиона квадратних метара тротоара, а улице крај обале реке Москве покривене су гранитом. Подигнути су нови, велики дивни мостови.

Тих година настале су огромне, темељне промене и у градском саобраћају — изграђен је велики и најлепши на свету Московски метрополитен, организован је саобраћај тролејбусима, аутобусима и таксима. Тада се знатно развила водоводна и канализациона мрежа Москве. Велики број нових школа, културних, просветних и здравствених установа, комуналних предузећа по-

пред посланицима московских трудбеника о петогодишњем плану подизања и обнове Москве у периоду 1946—1950, у оквиру прве послератне стаљинске пјатиљетке. Овај план предвиђа као први и основни задатак грађење станбених просторија и успостављање потребног станбеног фонда.

Према том петогодишњем плану у Москви ће се за 5 година подићи 5 милиона квадратних метара нових станбених површина, што ће бити два пута више од пјатиљетке 1936—1940. Од тога ће само Московски совјет изградити 550 хиљада квадратних метара просторија. Остало ће изградити разне установе и министарства.

Поред завршавања радова на вишеспратницама у улицама Горког, Лењина, Можјајској и других у центру, граде се велики и репрезентативни хотели, гостионице, друштвене и административне зграде. На

15 марта излази из штампе XII свеска

ЕКОНОМСКО РАЗОРУЖАЊЕ НЕМАЧКЕ

Ш. Б. Лиф
Економско разоружање Немачке

Д. Орлов
О противницима економског разоружања Немачке

ЦЕНА ОВОЈ СВЕСЦИ ЈЕ ДИН. 6

Поруџбине слати на поштански фех број 53, Београд.

1 априла излази из штампе 13 свеска „Политичке библиотеке“ О НЕМАЧКОЈ (Збирка актуелних чланака)

ПОЛИТИЧКА БИБЛИОТЕКА

Битанска империја после другог светског рата

ПОЛИТИЧКЕ БИБЛИОТЕКЕ « 2 »

БЕОГРАД 1947

РЕОРГАНИЗАЦИЈА УПРАВА ДОМОВА КУЛТУРЕ

ЗА НОВО ДЕЧЈЕ ПОЗОРИШТЕ

Домови културе постаће центри културно-просветног рада по рејонима

Последње недеље реорганизације су домови културе, који ће по својој циљу и новим задацима који стоје пред њима постати центри културно-уметничког и идеолошко-васпитног рада по свим рејонима Београда. Кроз домове културе, објединиће се рад свих културно-просветних секција, културно-уметничких друштва, тако да ће се са више плана и успешније окупљати радничке масе и грађанство и културно их подизати, него што се то успевало преко рејонских културних одбора.

Управа дома културе биће образована од управника, секретара, благајника и руководиоца секција. Иначе рад у дому одвијаће се по секцијама, која ће обухватити културно-уметнички рад, народни универзитет усмене и зидне новине, читалачке групе, марксистичке кружоке, аналфабетске течајеве и приредбе.

Реорганизовани Дом културе у Шестом рејону има озбиљне задатке с обзиром на перифериски карактер рејона у коме се налази. Пре ове реорганизације Дом културе није могао да изврши све своје задатке, јер нити је постојала одређена зграда, нити је постојао план по коме би се одвијао културно-просветни рад у рејону. Међутим сада, стварањем секција за све врсте културно-просветног рада при самоме Дому културе, омогућиће се да се одвија рад не само по плану, већ и према потребама грађанства Шестог рејона. У новој згради Дома културе моћи ће да се сместе све секције изузев библиотеке, која ће остати у просторијама где се сада налази.

Трећи рејон је имао Дом културе, али ни он — као ни многи домови културе у Београду — није успео да плански развија културни живот у својој рејону. Стварањем нових услова за културно-просветни рад у рејону и реорганизовањем управе, Дом културе Трећег рејона моћи ће да се више плана да развија културни живот у својој рејону и да спроводи јединствен план рада за читав рејон, а тиме ће се постепено пуна сарадња између културно-уметничких друштва која се налазе у Трећем рејону и културно-просветних комисија предузећа или установа.

Поред поменутих, досад су реорганизоване управе домова културе у Седмом и Петом рејону.

У току стварања нових управа домова културе и реорганизовања рада у њима приметно се да се у свим рејонима још нису реорганизовале управе домова културе. Оваквим радом умногоме се успорава правилна реорганизација домова културе, што несумњиво мора утицати и на правилан развој културног живота у рејону. Домови културе постаће центри културно-просветног рада у рејонима, али то не значи да ће давати директиве културно-просветним комисијама подружница, већ ће бити помагачи и комисијама и друштвима. Због тога је нужно што пре реорганизовати домове културе, како би наредне просторије за њихов смештај, а истовремено развили живу агитацију о значају домова културе, како би наредне масе правилно схватиле значај домова културе за њихову изградњу и културно подизање.

Радници Италијани организовали су свој културно-просветни одбор у Београду

Многи радници Италијани који су побегли од окупационих власти и фашистичких банди и који се налазе на раду по нашим фабрикама у Београду и Земуну, развили су свој културно-просветни рад, уз помоћ Месног синдикалног већа.

Културно-просветни одбор Италијана у Београду уз помоћ културно-просветног одељења Месног синдикалног већа већ је организовао три предавања. Отворени су течајеви за српски језик и прилази се формирању музичке секције, читаонице и библиотеке. Да би се тај рад могао са више плана одвијати Месно синдикално веће уступило је Италијанима просторију за раднички клуб.

Досада неке синдикалне подружнице помогле су радницима Италијанима при својим предузећима око оснивања курсева српског језика и издавања зидних новина. У томе се нарочито истакла подружница «Микрон» - Нестор, Индустија мотора у Раковици и Синдикална подружница «Радоје Дакчић» из Земуне.

У Земуну је потребно организовати просветне течајеве

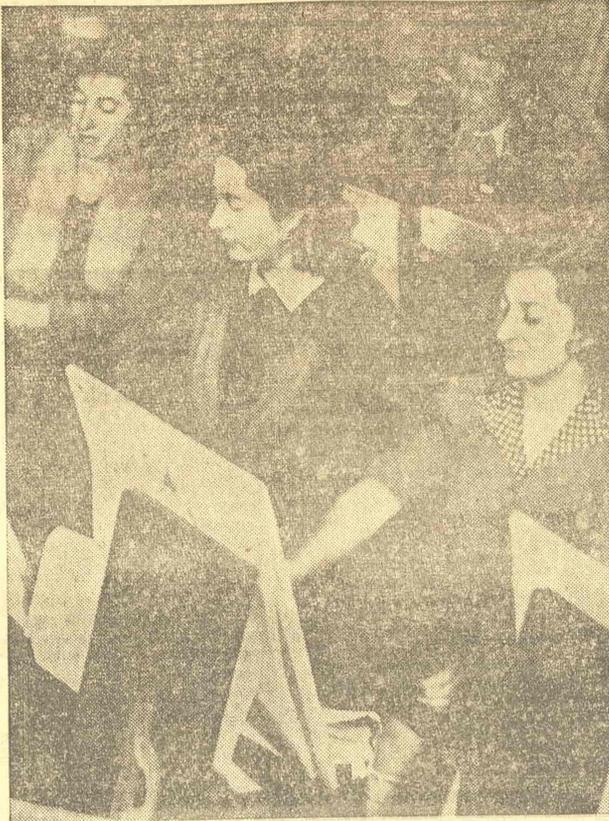
Борба против неписмености у Земуну у месецу фебруару достигла је велике размере, што се види из резултата који су показани на испиту. На пет аналфабетских течајева, које су водили учитељи, положио је испит 81 течајец. Течајеви су организовани при првој јесењој кампањи 1946 године и рад течајева је трајао више од четири месеца.

Земунска комисија за сузбијање неписмености заједно са фронтовским организацијама дала је обавезу да ће почетком марта обухватити на течајевима све неписмене и убрзати рад течајева. До данас је испите положило 133 полазника, а по раду који се развија може се закључити да ће резултати у марту бити много већи него у фебруару.

Велики број полазника на аналфабетским течајевима су омладинци из земунских преду-

зећа и фабрика. Многи од њих већ су завршили аналфабетске течајеве и зато је нужно што пре организовати просветне течајеве на којима би свршени полазници могли да продуже учење. Али, у Земуну се врло споро организују просветни течајеви и није се схватило колику велику важност имају просветни течајеви у оспособљавању бивших аналфабета и њиховом даљем подизању. Треба приступити што пре организовању просветних течајева и истовремено живи развити агитацију код свршених полазника о потреби похађања ових течајева, који ће им умногоме помоћи, нарочито омладинцима и омладинкама, у савлађивању задатака и послова по радницима и фабрикама.

Дом културе у Земуну треба да предузме организовање просветних течајева.

Ученици Уметничке академије на часу — Студија акта

Студенти Академије ликовних уметности ићи ће на Омладинску пругу

Актив Народне студентске омладине Академије ликовних уметности у Београду врши припреме за одлазак студената на градњу Омладинске пруге Шамац—Сарајево. После искуства из прошле године са градње пруге Брчко—Бановићи, где је било 55 студената, Академија ликовних уметности ове године организује одлазак студената озбиљније и са планом. До сада се пријавило 93 од 120 студената, ма да ће до дана одласка, по изгледима, на пругу поћи сви редовни посетиоци Академије.

На пругу Брчко—Бановићи студенти су прошле године пошили као градитељи и да сликају. Доцније, Главни штаб омладинских радних бригада разместио их је по бригадама на одређене деонице да буду припомоћу културно-просветним референтима и да се баве само сликарством. Они су одмах оснвали курсеве сликања, које је посећивало око 400 омладинаца. Било је међу њима 20 врло талентованих, а радови неколицине објављени су у мапи „Омладинска пруга Брчко—Бановићи“. Графички радови самих студената за све време рада објављивани су у штампани, али није било склада између листова који су штампали те радове и студената. Избор често није квалитативно одговарао, а многи добри радови су изостали.

Према плану Културно-про-

светног одјела Главног штаба омладинских радних бригада на пруги Шамац—Сарајево изградње се неколико барака за сликарска атељеа, које ће студентима служити више као административни центри и складишта сликарског материјала. Ти центри служеће и за сабирање радова, који су прошле године често губљени, за њихово стручно одабирање за штампу и за спремање мала које ће се издавати у току самих радова на пруги. Мапа графичких радова са Омладинске пруге Брчко—Бановићи продаје се по књижарама, ма да то није добар начин да шире масе градитеља — омладинаца који су учествовали на радovima до-ду до ње. Стога ће се мале мапе радова студената скапирати на самој пруги и биће дељене преко радних бригада свим градитељима пред одлазак. На тај начин допринеће се популаризацији ликовне уметности наших најмлађих сликара.

Упоредо са сликањем мотива градње пруге, студенти ће обилазити руднике и околна села, чије ће мотиве такође обрађивати. Предвиђено је да на зидовима домова културе и омладинских домова у селима дуж трасе пруге сликају моменте са изградње у виду фрески и мозаика, што ће остати за успомену у тим крајевима на велику радну акцију Народне омладине из 1947 године.

Значај позоришта лутака у васпитању и културном подизању деце

Позориште лутака код нас се не схвата онако како треба. О њему се зна, да оно негде постоји и да служи за увеселавање гледалаца. Међутим, у страном свету та позоришта имају сасвим другог, јачији карактер. Гледајте да су позоришта лутака најпросто ступачија и врло корисна васпитна средства, завладао је у свима земљама у којима се култура цени и гаји.

Нарочито је позориште лутака на високом ступњу развијено у Совјетском Савезу, где поред забавног карактера имају и просветно-васпитну улогу и врло важан пропагандни значај. Велики број ових позоришта (око 9000 свега, од којих су 1800 јавна за ширу публику) стоје под државном управом. У самој Москви постоји Државно централно позориште лутака, које је уједно и највеће такво позориште на свету.

Београд је у два маха, фебруара и новембра 1945 године, имао прилике да види један мали део ове уметности, приказане на позорницама Народне позоришта и Коларчевог универзитета од стране заслужних уметника РСФСР друта Сергеја В. Обрасцова и друга Евгенија Деменјева.

Данас у новој Југославији у многим местима обновља се рад појединих позоришта лутака. Потребно је само упоредо са подизањем позоришне уметности опште, на живо који изискују интереси културе нашега народа, данас приликом преображања његовог јавног живота, да се подигне на ту исту висину и вештина позоришта лутака.

Могућности за то у Београду сигурно да има. Треба само да се за ово заинтересује која од народних просветних организација или институција. Ако би се томе посветила потребна пажња, коју ова позоришта заслужују према својој задатку као и резултату који могу дати, обогати би се и наш град и наша земља једном просветном установом, која би играла прворазредну улогу у васпитању нашега народа и која би у склопу са осталим питањима и задацима на усавршавању и побољшању позоришне уметности дала видне резултате.

Позоришта лутака има у основи двојак: са ручним луткама (Би-ба-бо) и са луткама које се крећу помоћу конаца (Марionете). Обе врсте

позоришта могу подједнако постићи постављени задатак, само што је начин извођења приредаба различан. У конкретном случају дошло би у питање само нормално позориште са Марionетама. За оснивање оваквог позоришта потребни су извесни предуслови: материјална средства, кадар људи — сарадника, одговарајућа литература и просторије за његов смештај. Када се има на уму да се на позорници позоришта лутака могу изводити све врсте позоришних приказивања, од најобичнијег једночинина до најкласичније опере, може се лако претставити колико ће ово позориште својим приредбама постати нарочито деци присан пријатељ.

Божидар ВАЛТРОВИЋ

Шта ћемо слушати идуће недеље на Коларчевом народном универзитету

Оком идуће недеље, од 18 до 23 марта, на Коларчевом народном универзитету одржаће се низ интересантних предавања. Тако у уторак, 8 марта (јер је понедељак узет конгресом Народнег фронта) одржаће у амфитеатру др Василије Симић, директор Геолошког научно-истраживачког института предавање са темом: «Геологија у служби народне привредне».

У среду, 19 марта, говориће, такође у амфитеатру, др Владимир Служић, професор Универзитета о асти. Он ће обухватити у свом предавању суштину бронхијалне астме — њену просветљеност на разне суштине (прилике) као и на које суштине су астматичари просветљени.

У четвртак, 20 марта, одржаће се у великој дворани музички час: Бетовеново вече, које ће се изводити са следећим програмом: Београдски квартет: «Це-мол квартет»; Милица Стојановић и Лазар Марјановић: «Вилонска соната број 4 А-мол» и Нада Ђорђевић: «Валситајн соната за клавир». За ово вече одржаће увољно предавање Андрија Прегер, секретар Радног Београда.

У петак, 21 марта, говориће у амфитеатру др Благоје Роговић, директор Савезног завода за општемедицинско и производно памуча и других сунтрпских култура, о нашој и светској производњи памуча. Предавач ће изнети природне могућности за унапређење и проширивање наше културе памуча.

Најзад у суботу, 22 марта, одржаће у великој дворани музички час: Бетовеново вече, које ће се изводити са следећим програмом: «Наша крај», у коме ће говорити о саставу крани и њеној улоги у човеком здрављу и болесном организму. Ово предавање биће наведено у најновијим совјетским научним тон-филмом: «Крај».

Сва предавања, као и досада, почињу у 18,15 часова.

Скрин

СОВЈЕТСКИ ДОКУМЕНТАРНИ ФИЛМ „СУД НАРОДА“

Филм «Суд народа» је документарно суђењу главним немачким ратним злочинцима у Нирнбергу. Прве слике филма приказују Берлин историског другог маја 1945 године, кад је фашистичка престоница капитулирала под ударцима Црвене Армије. Остаци разбијене немачке армије, хиљаде заробљених војника, официра и генерала пролазе улицама Берлина.

Кроз неколико дана предао се Геринг, кинтигуирао је Кајтел, узхваћени су Дениц и Рибентроп... Главни ратни злочинци напали су се у рукама правосућа. Одлучено је да им се суди у Нирнбергу, старом граду, колелни немачког фашизма.

У току десет месеци у нирнбершком дворцу правосућа заседао је у име слободољубивих народа Међународни војни трибунал, састављен од представника СССР, Енглеске, Америке и Француске. На оптужничкој клупи су главни ратни злочинци: Геринг, Хес, Рибентроп, Кајтел, Калтешенбрунер, Розенберг, Франк, Фрик, Штрајхер, Функ, Шахт, Дениц, Редер, Фов Шпах, Заукел, Јода, Фов Па-

пен, Сајс-Инкварт, Шпер и Фов Нојрат. Оптуђени су за организовање заплета, за злочине против мира, за ратне злочине и злочине против човечности.

Под притиском оптужбе оптужени увијају, лажу, пребацују кривацу једни на друге, али их чинљиве изобличавају. Међународни војни суд брижљиво је прегледао сав материјал процеса и изрекао пресуду. Раскривају се и осуђени фашистички агресори као најљући непријатељи мира и напретка човечанства. То је пресуда историје.

На овом документарном филму радиле су познати совјетски филмови радници. Режирао га је Р. Кармен, добитник Стаљинове награде. Писац познатог романа и сценарија за филм «Непокорени» и добитник Стаљинове награде Борис Горбатов написао је текст, а музику је компоновао А. Грана. Оператери су аураути Стаљинове награде: Р. Кармен, В. Макајаев, С. Семјонов и В. Штатланд. «Суд народа» снимљен је у продукцији Централног Студија документарних филмова 1946 год.

МИЛОШ БАЛИЋ — Старица са књигом...

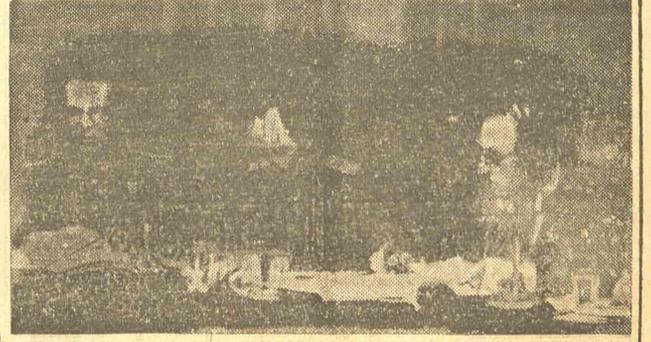
Нове књиге

- А. Југов: ПАВЛОВ издање «Културе», ирилицом, стр. 243, 80, цена 30 динара.
- Бајера и Шишак: ПОЧЕЦИ НАУКЕ О СВЕМИРУ, издање «Културе» ирилицом, стр. 113, 80, цена 15 динара.
- А. Фадјејев: ПОРАЗ, издање «Културе», ирилицом, стр. 187, 80, цена 24 динара.
- Н. Фјодоров: БОЉШЕВИЧКА ПАР-

- ТИДА У БОРБИ ЗА ДИКТАТУРУ ПРОЛЕТАРИЈАТА, издање «Културе», ирилицом, стр. 42, цена 6 динара.
- Б. Алперс: М. Е. ШЧЕЛКИН, издање «Просветес», латиницом, стр. 48, цена 10 динара.
- ПОВНАВАЊЕ ПРИРОДЕ ЗА 4. разред основне школе, издање «Просветес», ирилицом, стр. 168, цена 15 динара.

Са аналфабетског течаја у Титовом насељу, у Земуну

Сцена из филма «Суд народа»

На совјетском шампионату победио је Керес

У Ленинграду је завршен Петнаести совјетски шампионат у шаху, на коме је прву награду добио велики естонски мајстор Павле Керес. Од деветнаест одиграних партија једанаест је победио у табели!

КЕРЕС

Керес је решио у своју корист, седам реализирао и једну изгубио. Једини пораз претрпео је са Кламаном, који је последњи у табели!

На другом месту је велики мајстор Болеславски. Добио је седам партија, дванаест ремизирао, а изгубио није ниједну. Он је једини без пораза на овом турниру. Треће и четврто место поделили су велики мајстори Смилов и Бондаревски.

Све до десетог кола водно је Смилов и већ су многи у њему видели новог шампиона, нарочито када је Керес изгубио партију са Кламаном. Шахисти су се сећали вредних победа Смилова над Рувеским и Денкером у мечевима СССР — САД. Такође је обе партије добио и у радиомечу СССР — В. Британија, када је тукло некадашњег југословенског мајстора Кенига. На прошлогодњем великом међународном турниру у Гронингену Смилов је заузео треће место иза Ботвиника и Евеа. Све су то сјајни резултати, достојни кандидата за титулу светског првака. Неке шахисте ипак је забрњавала помисао да је на неким совјетским турнирима Смилов играо испод своје снаге.

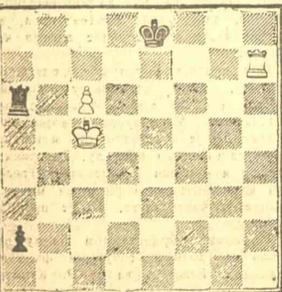
Те судбине у погледу Смилова су се и обистиниле. У десетом колу изгубио је партију са Кересом. То га је депримирао и није турнир више наставио са еланом показаним у почетку. Сем Кереса прешао га је у табели успеха још и Болеславски, а Бондаревски га сусетио.

Пропуштена победа

Својеремено неки шахиста је прикупно и оштампано збирку позиција из разних турнирских партија, где су најчешће свјетски шахисти чинили грубе грешке и превиде. Заступљени су били свјетски прваци Алехин, Капабланка и Ласкер, као и низ великих и других интернационалних мајстора. Стакоме се понекад десило да има слаб тренутак и да учини грешку, каква се од славних мајстора занста не би смела очекивати. Ко се, на пример, не би ненамерно позицији у којој Флор предаје у уверењу да не може да брани мат, а међутим може да га спречи и да још добије партију!

Међу најбољим свјетским мајсторима та књига је изазвала велико забуђење, што се могло предвидети. Писаца су јурили, нападали преко штампе и све чинили да се његова збирка не распростре међу шаховском публиком. И занста друго издање ове књиге није се појавило, тако да она претставља реткост у шаховским библиотечкама.

Пример за један такав епиграф, иако у нешто блажем облику, имамо у партији Богољубов — Томас са хестиншког турнира 1932 године. Положај је овај:

Богољубов као бели играо је 1) с6—с7, Та6—а5+; 2) Кс5—б6, Та5—а6+!; 3) Кб6—с5, Та6—а5+; 4) Кс5—с6, Та5—а6+; 5) Кс6—д5, Та6—а5+; 6) Кд5—с6, Та5—а6+.

У уверењу да партију не може добити Богољубов је понудио реми, што је црни брзо жеље примио. Међутим победа му је била сигурна! Требао је наставити овако:

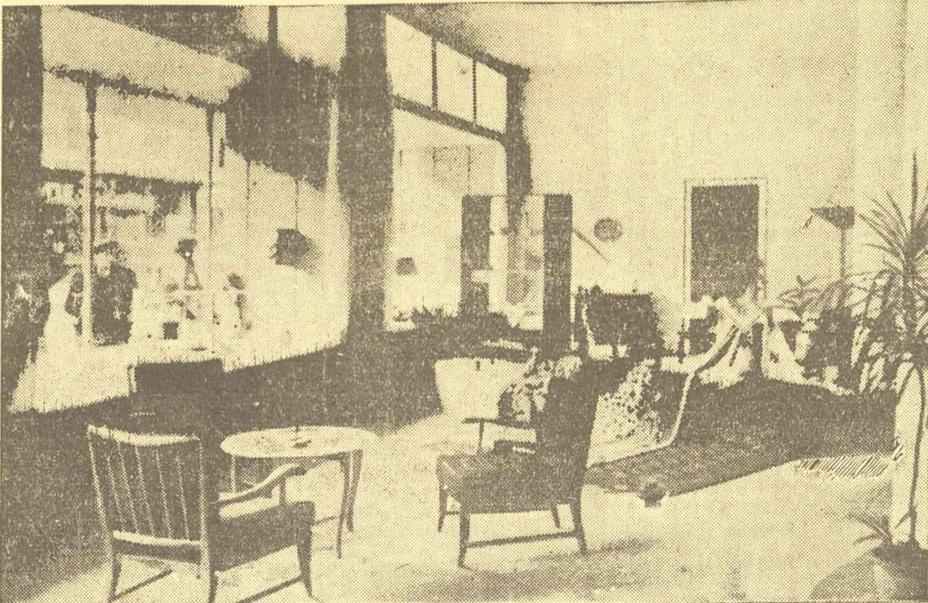
7) Ке6—д5, Та6—а5+; 8) Кд5—с4, Та5—а4+; 9) Кс4—б3, Та4—а3+; 10) Кб3—с2!, Т а3—с3+; 11) Кс2—б2, Тс3—а3; 12) Кб2—а1.

Црни је оад принуђен да напусти одбрану пешака, кога ће бели краљ однети, а затим се приближити свом пешаку и одлучити игру.

ИЗЛОЖБА ДОМАЋЕ РАДИНОСТИ

Богатство рукотворина наших народа

Многи крајеви наше земље познати су по ручним радовима својих становника. Ови радови се одликују богатством боја, мајсторском изработом и обилем мотива. Ручни радови претстављали су за многе крајеви и главна и готово једина занимања. Али, и поред тога што је домаћа радиност била једини извор прихода многих људи тих крајева, који су нарочито познати као пасивни, домаћа радиност није имала великих могућности за развијање у областима где је и поникла, јер су се истовремено на тржиштима појављивали производи са сличним мотивима и приближном изработом који су се израђивали по градским радионицама. Многи производи, који су се појављивали на тржишту, нису рађени у правим народним бојама и мотивима, већ су више прелазили у фалсификате народних рукотворина на везу, чипки, дуборезу и кујунциским производима. Оваква фалсификована домаћа радиност, произведена далеко од оних крајева где се уствари о-

Један део изложбе »Народне рукотворине«

мајстора, уносили у своје радове све нове орнаменте, складније боје, мотиве и облике. Наши људи су украшавали своју одећу, своју кућу, и разумљиво је што наша домаћа радиност носи у себи декоративни смисао, који је у изради и компоновању радова у неким крајевима развијен до уметности.

На изложби су заступљени радови скоро из свих крајева наше земље и преко њих се може видети да се мајсторство у ручним радовима, које је већ подигнуто на висок ниво, може не само очувати, већ под бољим условима рада још више развити.

Радови у босанском и далматинском везу, чипкарство из Словеније — Жире, са острва Пага, из Лепоглаве, са оригиналним орнаментима типичним за те крајеве, уз изложене пехаре, шатуле, табакере, муштилке, огрлице израђене у филигранским шарама од чувених мајстора из Призрена, допуњују и верно приказују слику размера и савршенства до којих су дошли мајстори ручних радова скоро из свих крајева наше земље. На изложби су изложени теписи из Галипоља, који су познати у читавој земљи по квалитету израде, неколико детаља намештаја у резбарији, кожни израђени у народним шарама из Срема и Славоније и још безброј израђених ситница, као јастуци, тканице, појасеви, ташне, албуми, патике, опанци.

Али, домаћа радиност не може се гледати само са декоративног гледишта, већ и са

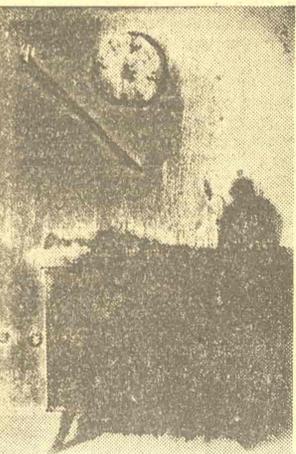
гледишта примене у одевању и кућном уређивању. И баш зато, развитак наше радиности има великих перспектива, јер наши народи воле своје домаће, украсне радове, а с друге стране, наше народне рукотворине по богатству боја и уметничкој изради су врло омиљене и тражене у иностранству. Потребне самих наших народа и потражња иностранства омогућује још већу производњу, а тиме ће се створити и бољи услови за развитак домаће радиности у оквиру производних задруга, које би се оснивале у оним крајевима где има највише услова и где већ постоје давнашње традиције чувених мајстора народних рукотворина.

Изложба, која делимично

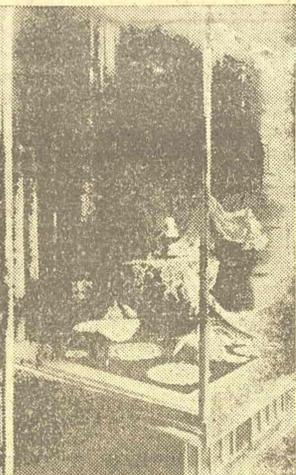
приказује кућну радиност наше земље, даје могућности да се види колико је богата машта наших народа, који у новим условима рада могу створити још лепше и изражајније рукотворине. Изложба ће бити стална и прошириваће се повећањем производње по задругама, које се већ формирају, и стално ће служити као потстрек за још већу производњу и стварање. Стога је потребно повести рачуна да на изложби буду заступљени радови из Македоније и других наших крајева који до сада нису заступљени, јер ће само тако изложба моћи у потпуности да прикаже многостраност мотива, боја и начина израде на производима домаће радиности.

Сребрња предмети у Филигранском раду призренских мајстора

Народни дуборез се примењује и на кућном намештају

Чипке са мотивима из Словеније и Лепоглаве

на и негује, гушила је праве произвођаче и оригиналне мајсторе ручних радова и скоро их уништавала.

Међутим, у народној држави треба предузети мере за очување мотива и оригиналности боја на ручним радовима, мора се повести рачуна да се не униште жаришта одакле потичу ручни радови и истовремено да се омогући развитак домаће радиности у оним крајевима, где за то има услова и где већ постоји читав ред људи чија су главна занимања рад у везу, сребру, чипки и дрвету.

Изложба домаће радиности, која је организована у Београду, претставља корак напред у предузимању мера за правилно негововање народних рукотворина, који се по обиљу народних мотива и мајсторству израде могу рачунати у најлепше радове европских народа.

У ручне рукотворине наши народи су уносили богатство својих утисака и искустава, естетски смисао, своје жеље. Уплитићи их у шаре, орнаменте и боје, наши народи су још од давнина стварали дела која су дубоко повезана са животом. Још од првих почетака уметничког украшавања домаћих радова па све до наших дана, може се видети са којим мајсторством су везице, тканице, чипкарке, дуборези, кујунције и читав низ других

Хоризонтално:

- 1) Област у западној Европи, мана, временска мера;
- 2) један гас, ваздушни херој Совјетског Савеза из Отаџбинског рата, наше мушко име;
- 3) натријумово једињење, према, острво, рибар;
- 4) композитор опере »Чаробни стрелцац, пасоп, тлачење»;
- 5) једно наше издавачко предузеће, наша највиша градска власт, совјетски шаховски велемајстор;
- 6) народна негација, предлог, показива заменица, наш већи град;
- 7) предлог, мера, показни придев, један сугласник;
- 8) велики совјетски историчар, корачају;
- 9) деветнаесто слово азбуке, извјештач, предлог (скраћени);
- 10) сврат, сугласник,

УКРАШЕНИЦИ

- наше мушко име, врећа;
- 11) пажња!, показана заменица, коњски трк;
- 12) врста собице пећи, изањана, црпка коју покреће коњ;
- 13) мање од један, на њој стоји застор, турско мушко име;
- 14) грчка покрајина, бува (народни израз), огрла за овце, каса;
- 15) две исте јединке, мрт, наш савкар познат из борбе.

Вертикално:

- 1) Позив за помоћ, економска политика;
- 2) совјетско пристаниште на Црном Мору, наша река;
- 3) чувени француски вајар, издврски надзорник;
- 4) истака, наш истакнути омладински руководиоца;
- 5) јуначки спев, мотив;

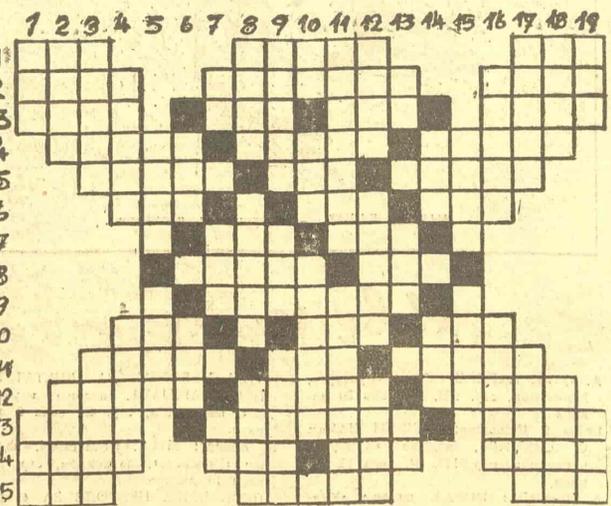
- 6) термин, звук;
- 7) скраћеница за најснажнију политичку организацију на свету, предлог, једна иностранца телеграфска агенција, и сугласник и самогласник, два различита сугласника;
- 8) отвор на кожи, марка, сијалца, страна мушко име;
- 9) устапе из мртвих, врста женског гласа, обрисао;
- 10) лота, друго, престоница једне совјетске републике, сугласник;
- 11) одговор, потврдити;
- 12) прилог, хушки поглавица, пољопривредна алатка;
- 13) село у Србији, предлог, врста лирске песме, четврто слово азбуке, површњанска мера;
- 14) боја лица, предлог, скраћени назив једне велике државе;
- 15) Ужичанинов, робни отпадак;
- 16) наш рудник, један загребачки фудбалер;
- 17) магацин за житарице, нудистрица бљак;
- 18) земљишни посед Народног одбора, једна језно-америчка држава;
- 19) метални танџир, бљак.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

- Хоризонтално:
- 1) Залог, појаз;
 - 2) Ј, Сиваш, Капет, к;
 - 3) ад, коран, салет, ти;
 - 4) Н. О. П., Гилак, савит, мол;
 - 5) мрк, Каракоњић, диг;
 - 6) Аво, перивој, пир;
 - 7) халси, она, Атика;
 - 8) парно, и, криза;
 - 9) м, ли, Бевод, па;
 - 10) аз, аз, пат, ка, на;
 - 11) рак, уво, око, Митт;
 - 12) Криг, танн, коса, Бока;
 - 13) Сарајево, Стаханов.

Вертикално:

- 1) Јан, Маркс;
- 2) В, дом, Мара;
- 3) ас, прах, кир;
- 4) лик, кнап, та;
- 5) овог, опал, Ј;
- 6) Гарик, срма, те;
- 7) Шаљатин, зуав;
- 8) наге, Об, вино;
- 9) Каро, Епон;
- 10) Нинива;
- 11) сова, оток;
- 12) Саво, кд, кос;
- 13) кавијар, кост;
- 14) Палић, тина, аа;
- 15) опет, Пиза, х;
- 16) леп, дика, ба;
- 17) ат, Мира, мон;
- 18) а, тон, нико;
- 19) Кил, шатав.

Фискултурни огранак „ТОРПЕДО“ добио прелазну заставицу за примерно испуњавање преузетих обавеза

А Фискултурно друштво „Јединство“ из Земуна и фискултурни актив Треће мушке гимназије похваљени су од Главног одбора Фискултурног савеза Србије

Завршен је први део такмичења у погледу извршења преузетих обавеза фискултурних организација. У вези са одлуком годишње скупштине Главни одбор Фискултурног савеза Србије наградио је, похвално и предао прелазне заставице фискултурним организацијама, које су се у току јануара—фебруара најбоље показале у испуњавању преузетих обавеза. Награђено је ФД „Борац“ из Чачка, које је добило прелазну заставицу.

Од друштава на територији Градског одбора ФИСАС-а током такмичења најбоље се показало Фискултурно друштво „Јединство“ из Земуна, које је похваљено. Као најбољи огранак у Србији похваљен је огранак „Торпедо“, који се налази у саставу Фискултурног друштва „Металац“. „Торпедо“ је добио прелазну заставицу за такмичење огранака.

Од фискултурних актива најбоље се показало у Београду актив Треће мушке гимназије. Фискултурно друштво „Јединство“ из Земуна похваљено је зато што је показало најбоље резултате у досадашњем раду на испуњавању преузетих обавеза на територији Градског одбора ФИСАС-а. Друштво је досада остварило следеће обавезе:

Уписано је 389 нових чланова, што значи да је обавеза испуњена за 50%.

Досада је освојено 134 норме у такмичењу за значку фискултурника. Према преузетим обавезама извршено је 30%.

У току ове зиме друштво је било врло активно у смучарском спорту. Обухваћено је 105 чланова, који су научили да се смучају. Тиме је обавеза испуњена за 190%.

Главни одбор Фискултурног савеза Србије доделио је прелазну заставицу у оквиру првомајског такмичења за период јануар—фебруар фискултурном огранку „Торпедо“, који обухвата 160 радника металске струке. Овај огранак је од обавеза прихваћених на конференцији почетком ове године испунио следеће:

У току јануара и фебруара обухватно је у чланство 120 нових другова. То значи 120%.

Шездесет чланова научило је да се смуча. Обавеза је тиме испуњена за 200%.

Четрдесет чланова обучено је у гимнастици из свих секција. (100%).

Уписано је у стрељачку секцију целокупно чланство.

Течај за фискултурне руководиоце завршило је пет чланова (100%).

Испуњене обавезе актива Треће мушке гимназије

1) До 1 марта имаћемо 300 активних и регистрованих фискултурника.

Имамо 625 чланова, а редовно плаћају чланарину 300. Обавеза испуњена 100%.

2) Имаћемо 130 пријављених такмичара за значку фискултурника.

Пријавили смо 160 такмичара који су положили 276 норми.

3) Оспособићемо 60 другова да рукују пиштољем и пушком. 82 друга научило је да се смуча.

4) Оспособићемо 90 другова да рукују пиштољем и пушком. Оспособили смо 130 другова.

5) Оспособићемо 50 другова у гимнастичким вежбама.

Имамо 70 извезбаних гимнастичара.

6) Формираћемо следеће кружоке: а) моторизацију; б) радио аматерске.

Формирали смо кружок за моторизацију, радио-аматерски, једриличарски и моделарски. Ова четири кружока обухватају 126 чланова.

7) Изградимо у току школске године терен за кошарку и одбојку.